

UNDER DANNEBROG

SEPTEMBER/OKTOBER 2005 · NR. 5 · 92. ÅRGANG

TEMA:

Søværnets Helikopter- tjeneste

MARINEFORENINGEN

MARINEFORENINGEN

Foreningens formål er at styrke nationens interesse for Søværnet og søfarten ved fælles arbejde for denne sag samt at vedligeholde forbindelsen og kammeratskabsfølelsen mellem personel, der er eller har været tjenstgørende i Søværnet

Æresformand er
Hans Kongelige Højhed Prinsgemalen

MARINEFORENINGEN
TRONDHJEMSGADE 5, KLD.
2100 KØBENHAVN Ø
TLF. 33 15 28 86 · FAX. 33 15 28 87
Postgirokonto: 2 00 16 08
E-mail til Landskontoret og »Slopisten«
landskontoret@marineforeningen.dk
Hjemmeside: www.marineforeningen.dk

Kontortid:

Mandag og fredag kl. 10 – 14
Lukket hele juli måned

Landsformand:

Kommandørkaptajn Jens Ole Løje Jensen
Stenvænget 5, 2640 Hedehusene

Landsnæstformand:

Fuldmægtig Kurt Flatau
Solhøj 14, 2990 Nivå

Landskasserer:

Erhvervsbologichef Elo Henriksen
Helgasvej 5, 2970 Hørsholm

Landssekretær:

Seniorsergent Søren Konradsen
Torvegade 21, 2.th, 1400 København K

Skytteudvalgsformand:

Salgsingeniør Jørgen Kjeldsen
Gadevænget 12, 3320 Skævinge
Telefon: 4828 9022
e-mail: joergen.kjeldsen@get2net.dk

Under Dannebrog:

ISSN: 0902-8307
Udkommer 6 gange årligt i et oplag på 10.600 pr. udgave.
Redaktør Leif Mortensen
Par No. 1 als
Vesterbrogade 8, Postboks 140,
8800 Viborg
Telefon: 8660 0488 – Telefax: 8660 0388
Mobiltelefon: 2192 3055
e-mail: redaktion.ud@marineforeningen.dk

Medlem af

Produktion og tryk:
Holbæk Amts Bogtrykkeri
Postboks 229, Tåstruphøj 26, 4300 Holbæk

FORSIDEFOTO:

Søværnets Helikoptertjeneste.

Venskabsforeninger

Af Kim von Wowern, næstformand Brøndby Marineforening

I sidste nr. af Under Dannebrog kunne vi læse, at vor ældste afdeling nu er lagt i mølpose.

En trist besked - nu da det lige gik så godt. Vi ved hvorfor det skete - men kunne det være undgået?

Hvordan undgår vi at vores egen afdeling en dag havner i samme situation?

Forudsætningerne for at drive en marineforening i dagens Danmark er ikke nemme. I modsætning til tidligere kan den enkelte dansker vælge blandt et udbud af fritidsaktiviteter der har enorme dimensioner. Det stiller store krav til den lokale marineforening og dens bestyrelse.

- Kammeratskabet skal være i højsædet.
- En marinestue er samlingspunktet for medlemmerne og er derfor et "must" uanset om den er lejet eller ejet.
- Foredrag, aktiviteter mm. der tilbydes medlemmerne, skal være både spændende og aktuelle.
- Maden der serveres til arrangementerne, skal være god og der skal være rigeligt af den.

Disse fire søjler bærer den lokale marineforening. Medlemstallet og mødeprocenten vil altid være højest hos de afdelinger der er opmærksomme på dette.

Medlemstallet i marineforeningen har igennem de sidste 10 år været støt stigen. Det skyldes i særlig grad det store arbejde der udføres i de lokale afdelinger.

De lokale afdelinger er ryggraden i Marineforeningen og det indbyrdes kammeratskab er fundamentet for vor landsdækkende forening.

Inspiration til at drive en marineforening kan hentes mange steder. På Sendemandsmøder, distriktsmøder, i marineforeningens "Ide Katalog" og naturligvis i lokalsamfundet. En del af de lokale afdelinger har også kontakt til udenlandske marineforeninger også kaldet venskabsforeninger.

Denne aktivitet er med til at give marineforeningen et internationalt tilsnit.

Jeg har tidligere gjort mig til talsmand for at vi også internt i Danmark bør finde venskabsforeninger. Vi har utroligt meget vi kan lære af hinanden, og jeg kan ikke lade være med at tænke på, hvad der kunne være sket, hvis Vejle havde haft en dansk venskabsforening.

Inden for det danske riges grænser har vi en mangfoldighed af marineforeninger som er helt utrolig, ikke to afdelinger er

Kim von Wowern.

ens. Alle har deres lokale særpræg, skikke og traditioner.

En venskabsforbindelse imellem to Danske marineforeninger kan naturligvis findes såvel inden for som udenfor ens distrikt. Fordelen ved at venskabsforeningen er udenfor, er måske at den gensidige inspiration bliver endnu kraftigere. Nogle gange gør afstand, at man ser problemer og opgaver anderledes. De lokale forhold for marineforeningerne i Danmark er meget forskellige og det kan vi indbyrdes drage stor nytte af. Det er måden hvorpå vi tackler hverdagens små problemer som måske kan inspirere andre.

Jeg kunne ønske mig at der et eller andet sted i en marineforening i Danmark sidder en person der har særlige relationer til Vejle. Og måske når han læser dette føler sig inspireret til at komme med nogle ideer eller tage initiativer til hvordan Vejle kan genopstå.

Vi nærmer os snart vort 100 års jubilæum

Marineforeningens historie vil da fremstå som en stor flot og broget mosaik, men der mangler en brik, Vejle marineforening - afdeling nr. 1.

Lad os håbe på et lille mirakel, at vi kunne fejre vort 100 års jubilæum og samtidig konstatere at vi har fået en ny Vejle afdeling blandt os.

Miraklet kunne måske være hjulpet på vej af nogle driftige gæster, fra en kommende venskabsforening til en ny Vejle afdelingen. Man har da lov at håbe.

I de 23 år jeg har været medlem af marineforeningen har jeg haft den store glæde

de at møde mange gæve gutter fra hele Danmark. Hver gang jeg er kommet hjem fra sendemandsmøder, landsskyttestævner, etc. så har jeg lært noget. Det er glæden ved at lære noget nyt og samtidig få udvidet horisonten, der har inspireret mig til tanken om at man kan have regulære venskabsforbindelser lokale afdelinger imellem.

Et gammelt ordsprog lyder :

”Det er ikke vinde, der styrer din sejlads, men måden, hvorpå du sætter dine sejl.”

Lad os udnytte fælles viden og dygtighed, således at vi kan sætte vore sejl på den rigtige måde.

Lad os intensivere vor indbyrdes kontakt på kryds og tværs af Danmark. Lad os knytte kammeratskabets bånd endnu tættere end det er i dag.

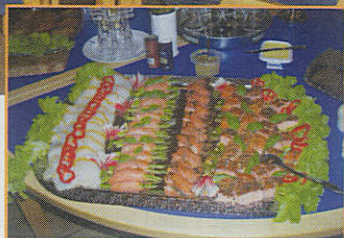
Data:

- Kim von Wowern
- Medlem af Brøndby Marineforening
- Født 15. Maj 1960
- Salgs Direktør (Poul Willumsen A/S)
- Indkaldt til Søværnet 1980
- Værnepligtig Sergent (Våben) 1981 – 82
- Tjeneste:
SES i Auderød, Havariskolen på Holmen,
Flådestation Korsør
Niels Juel, SRS i Frederikshavn , Lindormen .
- Indmeldt i Marineforeningen i 1982 i Glostrup (nu Brøndby)
- Indmeldt i Skyttelavet i 1982
- Kasserer 1983 – 1987
- Næstformand 2004 –
- Distriktsformand , Distrikt I 1987 - 1993.

Formanden for Glyngøre Marineforening, Poul Erik Hansen overlader ikke noget til tilfældighederne i forbindelse med sendemandsarrangementet 2006. Der-

for inviterede han medio august en delegation fra Landsbestyrelsen til at komme og tjekke om forholdene i den lille Limfjordsby var OK. Efter et døgn kunne Børge Ferning, Søren Konradsen, Kurt Flatau og Elo Henriksen mætte og tilfredse konstatere, at alt er under kontrol og at Glyngøre Marineforening er klar med et veltilrettelagt arrangement. Billederne viser delegationen under arbejde, samt et lille udpluk af de kulinariske nydelser sendemændene og ledsagerne skal omkring inden sendemandsmødet 2006 er forbi.

LEDER

På vej mod de 10.000 medlemmer

I listen ”Velkommen til Danmarks Marineforening” kan læserne løbende følge med i medlemsudviklingen. Efter en række år med fremgang fra måned til måned har medlemsantallet det sidste års tid været svagt vigende.

Det ser nu ud til, at kurven er knækket og at Marineforeningen igen øger medlemstallet.

Årsagen kan – blandt meget andet - skyldtes den relative store medieomtale i såvel den trykte som den elektroniske presse. Når aktivitetsniveauet på alle fronter er vedvarende og seriøse, kan medierne ikke komme uden om at beskæftige sig med foreningen, hvad de fleste for øvrigt også gerne gør, al den stund ”Det blå Danmark” – som Marineforeningen er en del af – er godt stof.

Det er positivt at se, hvordan iderigdommen med hensyn til deltagelse i arrangementer i det offentlige rum blomstrer. Sammen med et varieret medlemstilbud i lokalafdelingerne om maritiminspirerede udflugter, foredrag samt medlemsarrangementer af enhver art, er det med til at øge interessen for at blive medlem af Marineforeningen for den primære målgruppe – personel, der er, eller har været tjenstgørende i Søværnet.

Morten

PERSONALIA

Kommandør, midlertidig kontreadmiral (Søværnet) Uffe Hagen Olsen afskediges på grund af alder af Søværnets linje med pension.

Næste nummer af

UNDER DANNEBROG

udkommer 1. december 2005.

Stof og billeder skal være redaktionen i hænde senest den 31. oktober 2005

AFDELINGSSTOF

senest den 17. oktober 2005.

OBS: Husk altid at sætte kontaktnummer på materiale fremsendt til redaktionen

Materialet skal sendes til:

Redaktør Leif Mortensen, Par No 1 als
Vesterbrogade 8, Postboks 140, 8800 Viborg
tlf. 86 60 04 88 · e-mail.
redaktion.ud@marineforeningen.dk

(1960 – 1962)

Hvordan det hele startede

Af kommandørkaptajn (p) Otto Lichtenberg, Marineforeningens landsformand 1994-2005

I begyndelsen af 1959 forliste Grønlandsskibet Hans Hedtoft med store menneskelige tab til følge. I den anledning nedsatte den daværende regering et udvalg med repræsentanter fra både Søværnet og den civile skibsfart med viceadmiral A. H. Vedel som formand. Udvalget havde som kommissorium at finde frem til forbedring af skibsfartens sikkerhed i grønlandske farvande. Af den betænkning som udvalget afgav, fremgik det, at skibsfarten kunne sikres i højere grad ved til stadighed at have ét til to redningsskibe stationeret ved Grønland, og det ville være en fordel at disse skibe var helikopterbærende. Samtidig indgik i udvalgets overvejelser ønsker og krav til en mere effektiv fiskeriinspektionstjeneste og søopmåling såvel ved Grønland som ved Færøerne. Det besluttedes blandt andet at lade bygge fire inspektionsskibe, isforstærkede til en vis grad samt udrustet til at kunne medtage og betjene en helikopter.

Efter drøftelser med det nyoprettede flyvevåben bestemtes – ud fra mange hensyn – at piloterne til de kommende helikoptere skulle rekrutteres fra Søværnets Officerskorps, mens den tekniske vedligeholdelse skulle tilvejebringes fra flyvevåbnet. På dette tidspunkt var skibene endnu ikke bygget, ligesom ingen anede, hvilken type helikoptere der skulle anvendes. Kendskabet til helikopterflyvning fra små skibe var i øvrigt yderst begrænset, ja nogle hævdede, at det ikke kunne lade sig gøre især i disse meget voldsomme farvandsområder. Dette fik naturligvis indflydelse på skibenes konstruktion, hvor man efter bedste evne søgte at tilgodese helikopternes særlige

behov. Det viste sig imidlertid at denne manglende viden om helikopternes egenskaber, skabte nogle utilsigtede operative problemer. I denne forbindelse skal blot nævnes hangaren, der blev etableret helt ude i bagbords side med store magnetiske problemstillinger til følge. Skrånende helodæk, fuel anlæg der rustede, tærskel problemer ind til hangaren m. m.

Uddannelsen begynder

I midten af juni 1960 besluttedes, at udtage otte yngre søofficerer med henblik på at uddanne disse til helikopterpiloter. Den indledende uddannelse skulle finde sted på flyvestation Avnø samme sted, hvor flyvevåbnets flyveelever gennemgik deres grunduddannelse. Først måtte alle mand gennem de flyvemedicinske prøver. Alle bestod og derefter sendt mere eller mindre direkte til Avnø, hvor flyveskolen startede en ny flyverklasse den 4. juli 1960. Den anvendte skolemaskine var den engelsk byggede CHIPMUNK en slank, lavvinget maskine hvor pilot og instruktør sad bag hinanden. Maskinen havde en motorydelse på 145 HK. Alle otte søofficerer levede op til skolens krav og den 23. august 1960 var holdet klar til en videregående uddannelse.

Tilkommandering til U. S. Navy

Ingen vidste imidlertid hvor en målrettet uddannelse til helikopterpilot kunne finde sted. Helikopterpiloter – til de relativt få helikoptere der fandtes i 1960 – havde normalt en solid flyvemæssig ballast som tidligere jager- eller transportpilot. Først midt i december 1960 besluttede søværnskommandoen at sende otte søofficerer – der i den mellemliggende tid var reduceret til syv – til Amerika for tilkommandering til U. S. Navy's flyveskole i Pensacola,

Florida. Et kursus på flyveskolen i U. S. Navy til helikopterpilot havde en normal varighed på lidt over et år. På grund af danske rejseregler, der betalte hustrus og børns ophold, når varigheden var over et år, reduceredes kurset for de danske elever til 52 uger. 2/3 af opholdet ville blive flyvning med fastvingede fly for derefter at bruge den sidste del på helikopteren. De syv søofficerer afrejste den 27. december fra Danmark for at starte skolen i Pensacola, Florida den 6. januar 1961. Uddannelsen startede på en flyveplads med navnet SAUFLEY FIELD. Den anvendte flyvemaskine hed T 34 MENTOR. En robust maskine med næsehjul og gode flyveegenskaber, der tillod træning i spin, loops og andre – for os – avancerede manøvrer. Et meget koncentreret teoriprogram men mange prøver blev løbende afviklet. For de amerikanske elever betød et "ikke bestået" et stop for den videre uddannelse. Vi udenlandske elever fik chancen to gange, så det var bare med at hænge i med lektierne om aftenen. Efter ca. 35 timers flyvning på T 34 flyttede vi til en ny flyveplads for at starte træningen på en maskine med betegnelsen T 28. Denne maskine var væsentlig kraftigere med en motor på 1.450 HK. En særlig model udstyret med krog var bereg-

net til at kunne lande på hangarskib. Flyvepladsen der hed WHITING FIELD, var efter danske forhold meget stor. Mange hundrede skolemaskiner boltrede sig i luften hver dag. 300.000 starter og landinger om året. Her lærte vi at "handle" den kraftige T 28, her lærte vi at flyve instrumentflyvning, her lærte vi formationsflyvning, her lærte vi luftkamp med "live" skydninger ligesom lange navigationsflyvninger stod på programmet. Efter ca. 120 flyvetimer samt maser af teori på bagen skiftede vi ca. den 1. august til en mere sindig flyvemaskine – den tomotorede SNB 5.

SNB 5 var en gammel dame der var flyvende helt tilbage i trediveerne. Formålet med denne var at træne os yderligere i instrumentflyvning alt med henblik på at erhverve et hvidt instrumentkort. Maskinen var festlig. Den fløj glimrende på 1 motor – havde kabine til seks passagerer, toilet og alt hvad der hørte til. Efter ca. 50 timers træning sluttede opholdet på WHITING FIELD med en uges flyvning rundt om i staterne alt med henblik på den endelige udcheckning.

Endelig helikopter

Endelig – omkring den 1. oktober havde vi fået så god en flyvemæssigt ballast, at vi kunne starte på helikopteren. Vi flyttede nu til en flyveplads

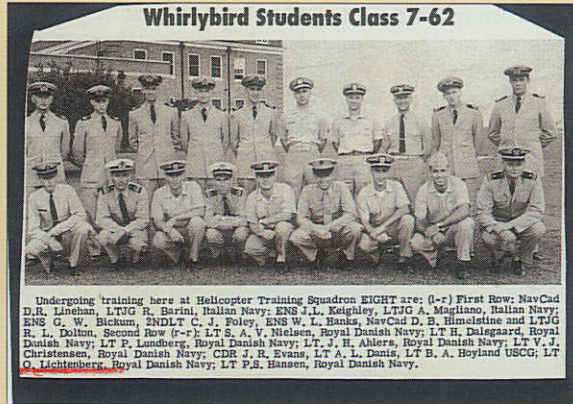

SIX MUNCE UGO I CUDNT EVN
SPEL HELIOCLOPER PILOT
AN NOW I ARE ONE.....

med navnet ELLYSON FIELD. For flere af de danske elever var overgangen fra fastvingede fly til helikoptere lidt af en udfordring. Ingen vinger - andre former for styresystemer og ved motorstop faldt den som et klaver fra 3. sal - jo - der var nok at se til. Efter 10 timers flyvning skulle man gå solo. Alle klarede det, dog én mand skulle bruge 11 timer. Den grundlæggende flyvning fandt sted i den lille Bell 47 G - kendt fra TV serien Mash. Efter ca. 15 timer på denne type skiftedes i begyndelsen af november til den for os velkendte type S 55 Sikorsky, samme type - bortset fra en større motor - som blev anvendt af flyvevåbnet hjemme i Danmark til redningstjenesten. Uddannelsen på denne var meget koncentreret og omfattede et utal af øvelser. Blandt andet var vi en dag ombord i et hangarskib hvor vi varetog opgaven at være klar til at samle pilotelever op af vandet, hvis det gik galt under deres landinger med T 28. I slutningen af december kunne vi atter vende hjem til Danmark. Alle havde klaret den krævende uddannelse og var nu mange erfaringer rigere. Allerede i begyndelsen af januar 1962 blev de syv soofficerer tilkommanderet ESK 722 på Værlose. De nye inspektionsskibe var under bygning - men langt fra færdige. Helikopteren til de nye inspektionsskibe ville først blive leveret i løbet af efteråret 1962. En omskoling til flyvevåbnets helikopter fandt nu sted og allerede i sommeren 1962 indgik Søværnets helikopterpiloter på lige fod med flyvevåbnets helikopterpiloter i ESK 722 i udførelsen af deres krævende opgaver i redningstjenesten. Nu var de klar til at overtage den nyindkøbte ALOUETTE helikopter, med de store fremtidige udfordringer dette måtte indebære.

Glimt fra kommandørkaptajn Otto Lichtenbergs træning og uddannelse i U. S. A. tilbage i 1961.

Whirlybird Students Class 7-62

Undergoing training here at Helicopter Training Squadron EIGHT are: (l-r) First Row: NavCad D.R. Linehan, LTJG R. Barini, Italian Navy; ENS J.L. Keightley, LTJG A. Magliano, Italian Navy; ENS G. W. Bickum, 2NDLT C. J. Foley, ENS W. L. Banks, NavCad D. B. Himelstine and LTJG R. L. Dalton. Second Row (l-r): LT E. A. V. Nielsen, Royal Danish Navy; LT H. Dalegaard, Royal Danish Navy; LT P. Lundberg, Royal Danish Navy; LT J. H. Ahlers, Royal Danish Navy; LT V. J. Christensen, Royal Danish Navy; CDR J. R. Evans, LT A. L. Danis, LT B. A. Hoyland USCG; LT O. Lichtenberg, Royal Danish Navy; LT P.S. Hansen, Royal Danish Navy.

Danish Attaché Visits Ellyson

Captain N.F. Lange, (far right) Danish Naval Attaché, stands with Cmdr. John F. Wunderlich, (far left) Commanding Officer of Ellyson Field, and the Danish Students now undergoing helicopter training at HT-8, during his tour of the Naval Air Station on 21-22 November 1961. "I hope that more Danish Officers will have the chance to go through this outstanding training," Capt. Lange said during a talk with the Danish Students.

(1962 - 1980)

Søværnets Flyvetjeneste i Alouette III perioden

Af kommandørkaptajn (p)
K. P. Hansen

Når man i dag betragter Søværnets Helikoptertjenestes historie, der for nuværende strækker sig over 43 år, falder denne naturligt i to forholdsvist skarpt adskilte dele, nemlig Alouette-III operationsperioden og Lynx helikopterens ditto.

I disse 43 år har marineflyvningen med helikopter haft tre navne, Eskadrille 722-Alouette flight, 1962-1977; Søværnets Flyvetjeneste, 1977-2004; og endelig for tiden hedder denne flyvende enhed Søværnets Helikoptertjeneste. Endeligt har kommandoforholdene været en del forskellige nemlig, fra 1962 til 1977 var underlæggelsesforholdet på de operative kommandoers niveau Flyvertaktisk Kommando og fra 1977 og til i dag har underlæggelsesforholdet været Søværnets operative Kommando. Det er i dag denne forfatters synspunkt, at nok betyder navnet på enheden en del for personellets identitet og nok kan man arrangere sig mere eller mindre hensigtsmæssigt i kommandostrukturen, og en uhensigtsmæssig kommandostruktur kan afgjort hæmme operationernes hurtige og fyldestgørende udførelse, men det der sikrer, at der virkelig kan præsteres godt, ja endog unikt arbejde, er så afgjort den kapacitet som det tildelte militære luftfartøj har. Med andre ord er teknikken afgørende for den operative evne. Her forudsætter jeg naturligvis, at vi råder over luftfartøjsbesætninger af fortrinlig kvalitet og antal. Det skal være min påstand, at det har man altid gjort. Så indledningsvist kan man konstatere, at Søværnets Flyvetjeneste i høj grad har levet med og af sine to helikop-

tertyper, der begge har vist sig at være udmærkede luftfartøjer.

Helikoptere og nye inspektionsskibe

Beslutningen om at købe helikoptere til Søværnet hang dengang entydigt sammen med Vedel-kommissionens anbefalinger. Vedel-kommissionen blev nedsat af den daværende regering efter grønlandsskibet HANS HEDTOFT's forlis den 30. januar 1959 ved Kap Farvel. Et forlis hvor alle 95 ombordværende omkom, og hvor Grønlands Kommando- sådan bedømte kommissionen det-ikke råde over en fyldestgørende kombination af skibe og luftfartøjer.

Bygningen af de fire inspektionsskibe af HVIDBJØRNEN-klassen med tilhørende helikoptere skulle således give sejladsen på Grønland, og ikke mindst vintersejladsen her større sikkerhed.

Skibene blev bygget til Finsk Veritas isklasse A1 og var således gode og stærke, men den af Flyvevåbnet foreslåede helikopter, Bell-47, ville næppe have kunnet gøre fyldest på Grønland og på Færøerne, dertil er de klimatiske vilkår for barske og dens nyttelast, rækning og driftsstabilitet for begrænset. Den ville nok have været et farligt valg.

Søværnet sagsbehandlere stolede på sig selv og på fransk teknologi, og skrev kontrakt om levering af 5 Alouetter, der leveredes fra 8. juni 1962 og fremefter; kun godt 3 år efter at prototypen havde fløjet første gang. Samtidigt hermed var Alouette-Flighten dannet den 1. februar 1962 i regi af Eskadrille 722, idet det første hold sofficierer kom hjem fra den amerikanske flåde som nyudnævnte marineflyvere, "Naval Aviators", som

amerikanerne stadig kalder denne generelle kompetence.

Efter stor støtte fra Eskadrille 722, først på operationsiden og siden og vedvarende på tekniksiden var de første helikoptergrupper klar til deployering allerede året efter, nemlig i 1963 med VÆDDEREN til Færøerne og FYLLA til Grønland.

Den danske marineudgave af Alouetten, der oprindeligt bl.a. var tiltænkt en hæroperativ rolle, kom til at koste nytte og fart. Den blev udstyret med pontoner for at sikre, at vandlandinger i stille vejr var en mulighed og i hårdt vejr, hvor den ville vælte efter en nødlanding på havet, havde helikopterbesætningen en god chance for at komme ud med den oppustelige redningsflåde. Den blev tillige udrustet med et dansk udviklet harpunsystem, der vejede 121 engelske pund, men tilsikrede, at helikopteren ikke ville skride over bord i hårdt vejr efter landing på et rullende og duvende dæk. Radioudstyr, antenner samt flyve- og -nød udstyr til lige med en to-mands besætning medførte, at Alouetten ikke altid kunne fuldtankes, hvorfor vi oftest valgt at flyve uden harpunen monteret.

Efter nogle børnesygdomme, såsom frosne ventiler, var ryddet af vejen og skibsbesætningerne og helikopterbesætningerne havde lært håndværket og samarbejdet, kom resultaterne i større og større omfang i form af flere og dristigere redningsoperationer samt flere trawleropbringelser.

Det viste sig imidlertid hurtigt, at 5 helikoptere ikke var tilstrækkeligt til de mangeartede opgaver som netop et lodret startende og landende luftfartøj netop kan udføre. Hertil kommer, at man aldrig kan regne med at have mere end 80% af sine luftfartøjer flyve-

klare. Den 14. januar 1967 modtoges nr. 6 og i april 1967 nr. 7 og 8. herefter var der sædvanligvis mellem 6-7 operative helikoptere til rådighed, heraf kunne så 3-4 luftfartøjer afses til operationer i det egentlige Danmark.

Operativ virksomhed med Flåden kunne derfor påbegyndes i større skala, idet torpedosporing af Flådens nye trådstyrede torpedo bød sig først til. En i øvrigt konstant og ressourcekrævende opgave, der først i 1970'erne udvidedes til også at omfatte natorpedosporing, der må betegnes som en endog meget krævende disciplin med Alouetten, der ikke var godkendt til instrumentflyvning eller havde flyvestabiliseringsanlæg inbygget. Søværnets operative Kommando ønskede også at supplere sin farvandsovervågning med brug af helikoptere, der på kort varsel og ganske hurtigt kunne indsættes, og der udarbejdedes et sæt af ruter, der umiddelbart kunne beordres over telefon eller fjernskriver. I de enkelte isvintre, som 1970'erne bød på, blev der også fløjet isrekognoscering med henblik på hjælp til enten Flåden eller til handelsflåden. En i øvrigt fra Grønland kendt disciplin.

Tankningsmæssigt var de syddanske farvande ikke godt dækket ind og lederen af det nu benævnte officielle "Søværnets Flyvetjeneste" opnåede at Langelandsfortet oprettede et tankanlæg, ligesom Torpedobådenes Mobile Base (MOBA) anskaffede delvist terrængående tankvogne. Der blev således opnået en stor operativ fleksibilitet.

I begyndelsen af 1970'erne blev det standard, at Flådens eskadreovelsere, de såkaldte Small Playes altid havde to Alouetter med, deployeret til og forsynet af MOBA. Ligeledes

anvendtes normalt også et par luftfartøjer til den store årlige øvelse Danex samt til NATO's store forårs og efterårsøvelser i Nordsøen, stræderne og i Østersøen.

Rollerne var taktisk rekognoscering, lette og vitale forsyningsopgaver, flytning af "Command Team" og andre kommunikationsopgaver.

Endeligt var der kommet et samarbejde i gang med Rigspolitiet og Toldvæsenet. Politiet vendte sig senere mod hærens Flyvetjeneste og anvendte den fremragende og mindre H-500 helikopter til eftersøgninger og trafikkontrol. Samarbejdet med Toldvæsenet varede længere og kunne i øvrigt ofte kombineres med farvandsovervågningen.

Fotografiske opgaver for andre tjenester kunne også komme på tale, og den sovjetiske flådes enheder kunne undertiden blive så vrede over at blive gennemfotograferede, når de med nye enheder passerede de dansk stræder, at de mere end en gang har affyret lyskugler mod vore Alouetter.

Redningsopgaver i Danmark var der få af, men enkelte er dog blevet udført når ikke Eskadrillerne 721 og 722 var eller kunne komme tilstede. På Grønland og Færøerne udvidedes imidlertid redningsopgaverne antal og omfang mere og mere. Efterhånden var redningsoperationernes antal vokset til ca. 12 om året på Grønland og det dobbelte, undertiden mere på Færøerne.

Den største redningsoperation nogensinde med Alouetten fandt sted lørdag den 26. september 1970, i forbindelse med den tragiske flyveulykke, hvor en Fokker Friendship ramte toppen af den færøske ø Myggenæs. Her lykkedes det helikoptergruppen bistået af inspektionsskibet HVIDBJØRNEN, under meget dårlige

vejrforhold med vind op til 90 km/t samt i regn og lavt skydække, at evakuere 26 sårede personer fra det utilgængelige Myggenæs og til enten hospitalet i Thorshavn eller til inspektionsskibet.

Ved Alouettens udfasning den 3. december 1982 konstaterede chefen for Søværnets Flyvetjeneste, at denne udholdende og pålidelige helikopter havde fløjet 39.000 timer, herunder 11.730 timer fra inspektionsskibene og 200 timer fra Narssarsuaq, som helikoptergruppe GLK. Det havde den vel at mærke gjort uden uheld med dødelig udgang, dog med et enkelt næsten totalt havari og med flere motorhavarier, dog ikke under direkte flyvning.

I nord Atlanten udførte den i alt 478 redningsmissioner, hvoraf de 170 blev udført på Grønland og de 308 på Færøerne.

Med denne helikopter blev der til besætningerne uddelt to gang medaljen for udmærket lufttjeneste og én gang blev Tordenskjoldprisen uddelt.

Teknisk chef ved flyvemate-

FAKTA

Litteraturoversigt Søflyvning:

'Søflyverne' af Torben Mygdal-Meyer, Gyldendal 1989, 212s., ill. Denne bog er meget repræsentativ for hverdagen i Flyvetjenesten, siger Karsten Palle Hansen. ISBN-87-00-46085-0 (indb.),

'Da danskerne fik vinger' af Toni Mygdal Meyer, Gyldendal 2002, 328s., ill. (Dansk flyvning generelt m. kun en mindre del om SVN Flyvetjeneste). ISBN-87-02-00750-9 (hæftet).

'MAYDAY, MAYDAY - en fantastisk redningsaktion på Atlanterhavet!' af Ottar Sveinson og Carsten Berthelsen, PP Forlag 2001, 153s., ill. (s/h). Omhandler en dramatisk redningsaktion m. LYNX-helikopter af 5 af i alt 11 besætningsmedlemmer i det islandske fragtskib SUDERLAND i Atlanten. ISBN-87-90799-09-7 (hæftet).

rielkommandoen, civilingeniør S. Aa. Mygind udtalte på udfasningsdagen bl. a. følgende: "De 20 år uden totalhavarier siger en del om teknikken, men mest siger det nok noget om de piloter og teknikere, der har brugt og vedligeholdt helikoptererne i disse år."

(1980 – 2005)

Søværnets Helikoptertjeneste nu og i fremtiden

Af chefen for Søværnets Helikoptertjeneste, kommandørkaptajn Søren Tversted.

Foto: Marinespecialist Gert Hertz Jensen, premierløjtnant (R) Claus Nilsson og Søværnets Helikoptertjeneste.

Westland LYNX

En ny æra begyndte den 23. april 1980 for Søværnets Flyvetjeneste. Det var dagen hvor den første danske LYNX, S-134, for første gang landede på et dansk skib, nemlig inspektionsskibet Hvidbjørnen, der lå på Themsen under et besøg i London. Udover at være den første danske LYNX, blev S-134 også fly nr. 1000 i det danske forsvar. Kort efter, den 6. juni 1980, landede de første 3 LYNX helikoptere i Værløse, og LYNX æraen ved Søværnets Flyvetjeneste var begyndt. De første tre LYNX blev hurtigt fulgt af yderligere 5 helikoptere således, at Søværnet rådede over 8 LYNX helikoptere, hvilket de stadig gør den dag i dag.

Operativt var det et stort fremskridt i forhold til Alouette III helikopteren. LYNX helikopteren var som noget nyt udstyret til at operere i alt slags vejr, både dag og nat. Hertil kom, at den havde større løfteevne, radar og større rækkevidde.

Det teknologiske løft, som introduktionen af LYNX medførte, er løbende blevet vedligeholdt og forbedret. Flere omgange med diverse modifikationer har medført, at LYNX hele tiden har været "up to date". Således er megen elektronik gennem tiden blevet udskiftet, enkeltkomponenter er blevet erstattet og større dele som motorer og gearkasser er blevet forbedret,

hvorved de kan yde og holde til mere end i den oprindelige version.

LYNX opererede indledningsvis fra inspektionsskibene af HVIDBJØRNEN-klassen. Disse skibe var gode til formålet, men helikopterfaciliteterne var begrænset, og var således blandt de mindste helikopter-dæk, der fandtes i verden på dette tidspunkt. Ikke desto mindre opnåede LYNX mange gode resultater fra netop disse skibe. I slutningen af 80'erne blev HVIDBJØRNEN udskiftet med den større og mere tidssvarende THETIS-klasse. I alt 4 inspektionsskibe af denne klasse er tilgængeligt for Søværnet. THETIS udmærkede sig især ved, at have større udholdenhed, såvel i høj sø

som i tid på havet, ligesom faciliteterne ombord var og stadig er "up to date". Helikopterfaciliteterne blev markant forbedret, især da helikopter-dækket blev kraftigt forøget og forholdene i hangaren ligeledes blev forbedret. Hertil blev der indført et nyt helikopterhåndteringssystem, der kunne trække helikopteren ind og ud af hangaren, også under dårlige vejrforhold.

Disse forbedringer betød i forhold til HVIDBJØRNEN-klassen, at operativiteten blev kraftigt øget.

Omkring årtusindeskiftet, rundede de første LYNX helikoptere 7.000 flyvetimer, hvilket indikerede at helikopterstellens levetid var ovre. En omfattende levetidsforlængelse

blev sat i gang. Således blev alle vitale dele udskiftet og samtidig opgraderet med nutidig teknologi bl.a. i form af nye rotorblade, hale mm. Det var og er en lang proces, som stadig pågår. LYNX har med denne opdatering fået nyt skrog, nyt rotorsystem og dermed væsentligt forbedrede flyveegenskaber og større løftekapacitet. I tilgift har de fået en levetid på yderligere 10.000 timer, hvilket betyder at man teoretisk kan se de blå LYNX helikoptere i luften over det danske kongerige i mange år endnu.

Søværnets Helikoptertjeneste

Søværnets Helikoptertjeneste (SHT) var indtil 1. januar 2004, under navnet Søværnets Flyvetjeneste, placeret på Flyvestation Værløse, hvor hjemmestationen blev flyttet til Flyvestation Karup, og samtidig ændrede enheden navn til Søværnets Helikoptertjeneste. SHT forblev en niveau III myndighed i forsvaret, hvilket kommandomæssigt stiller SHT direkte under Chefen for Søværnets Operative Kommando. Forsynings- og vedligeholdelsesmæssigt er SHT underlagt Flyvestation Karup, hvilket bl.a. kommer til udtryk ved, at samtlige teknikere kommer fra Flyvevåbnet. En lidt anderledes opbygning, set med traditionelle øjne, men en ordning som har vist sig at fungere upåklageligt.

Personel

Besætningen på LYNX helikopteren har traditionelt bestået af en pilot og to teknikere. I forbindelse med at SHT opgaveportefølje blev udvidet til også at omfatte taktiske operationer, blev der indført taktiske systemer i LYNX helikopteren. Således blev både torpedobåde og korvetter nu en

vigtig samarbejdspartner. Det nødvendiggjorde uddannelse af special uddannet personel til varetagelse af denne opgave. Hermed var observatørerne nu en fast del af SHT. En observatør er en operativ uddannet officer fra Søværnet, med speciale i det taktiske miljø og med stor viden omkring anvendelse af flådehelikoptere. Bemandingsmæssigt har SHT stort set ikke ændret sig siden introduktionen af LYNX i 80'erne. Fra 1. januar 2006 er SHT således normeret til 67 personer. Dette fordeler sig på 20 piloter og 4 observatører fra Søværnet, 40 teknikere og administrativt personel fra Flyvevåbnet samt 3 administrative medarbejdere fra Søværnet.

Piloter og observatører har traditionelt alle været officerer af operativ linie, hvilket vil sige at de alle er skibsfører- og taktisk uddannet. Der er dog nu åbnet mulighed for, at piloter fra de to andre værn kan søge om forsættelse til Søværnet. Således er den første pilot uddannet i Hæren nu under omskoling til LYNX pilot.

Uddannelse

Uddannelsen af piloter starter med rekruttering inden for Søværnets egne rækker, blandt unge officerer med skibsførelsesamen. Efter gennemgang af Flyveskolen på Flyvestation Karup påbegyndes den egentlige uddannelse i Pensacola Florida, USA. Efter ca. 20 måneders uddannelse er man klar til omskoling til LYNX. Det tager ca. 2 år at blive omskoleet til fuldt operativ pilot. Omskolingen foregår indledningsvis ved SHT i Karup, men uddannelse i egentlige skibsoperationer, herunder start og landing fra skib, foregår ombord på inspektionsskibene i Nordatlanten.

I forbindelse med omsko-

ling og vedligeholdelse af til lærte færdigheder sendes samtlige besætningsmedlemmer i en LYNX simulator. Denne simulator drives i fællesskab af Holland, Tyskland, Norge og Danmark og er placeret i Den Helder i Holland. 2 uger om året er besætningerne igennem et intensivt træningsprogram i simulatoren.

Opgaver

SHT har mange opgaver og der er givetvis flere på vej. Af opgaver kan bl.a. nævnes:

- Sejlads med inspektionsskibene omkring Færøerne og Grønland. I den forbindelse foretages flyvninger som fiskeriinspektion, farvandsovervågning, redningsoperationer, patienttransporter og øvrig støtte til forsvarlets enheder i Nordatlanten og det civile samfund.
- Støtte til Søværnets enheder og myndigheder, herunder farvandsovervågning, miljøflyvninger, øvelsesflyvninger og opvisningsflyvninger.
- VIP flyvninger foretages for såvel forsvaret som kongehuset.
- Flyvninger for Politiet.
- Foto flyvninger for Forsvaret.
- Uddannelse og vedligeholdende træningsflyvninger for besætningerne.
- Diverse øvrige opgaver.

SHT har gennem årene været vidt omkring. Således har LYNX helikopteren været på besøg i fire af de syv verdensdele: Nordamerika, Europa, Afrika, og Asien. Fra det tidli-

gere Dansk Vestindien i vest til Brunei i øst og fra Station Nord i Nordgrønland til Capetown i Sydafrika. De mange ture væk fra Danmark er alle foretaget ombord på Søværnets inspektionsskibe.

Fremtiden

Søværnets Helikoptertjenestes opgaver i Nordatlanten vil fortsat spille en stor rolle. Det er således ingen tegn på at tilstedeværelsen bliver mindsket. SHT skal fortsat have en helikopter ved Grønland og en ved Færøerne. Tilstedeværelsen vil fortsat foregå fra inspektionsskibene af THETIS-klassen, som har vist at være fortrinlige til sejlads i de nordatlantiske farvande.

Nyt bliver det, at Søværnet forventes at skulle deltage i stadig flere internationale operationer, hvilket igen medfører, at Søværnet skal kunne deltage i operationer langt fra de danske kyster. Søværnets Helikoptertjeneste bliver en del af denne udvikling.

Nye skibe

Til at klare de ny udfordringer

er Søværnet p.t. ved at bygge og projekttere nye skibe. Specielt skal nævnes de to nye Fleksible Støtteskibe (FS) ABSALON og ESBERN SNARE som blev søsat fra Lindø værft sidst år. Disse skibe, som forventes fuldt udrustet i 2007, skal bruges i internationale operationer. De er derfor konstrueret til at yde støtte til fx hæroperationer i land, og kan derfor anvendes i en værnsfælles ramme. Heri indgår også helikopteroperationer. Det har medført at FS er udrustet med et nyeste udstyr til helikopterkontrol, herunder anflyvningslys til skibet og hangar til to middeltunge helikoptere, herunder EH-101, flyvevåbnets nye helikopter.

Udover de to FS er Søværnet ved at designe og projekttere tre Patruljeskibe (PS). Disse skibe, som bliver egentlige kampskibe, der kan indgå i større operationer med et højt trusselsniveau, bliver udrustet til samme høje standard, f.s.v.a. helikopteroperationer, som FS; dog bliver der kun plads til en helikopter ombord.

Stuttelig er der i det nuværende forsvarsforlig afsat midler til bygning af to inspektionsfartøjer. Disse vil også blive helikopterbærende, idet der dog ikke vil være hangar ombord, men helikopterne vil fortsat kunne blive

serviceret, herunder få brændstof ombord. Udrustningsniveauet og uddannelsesniveaulet på inspektionsfartøjerne vil ikke have samme høje standard som på FS og PS, men det vil stadigvæk være en markant forbedring i forhold til tidligere.

Sammenfattende kan det konkluderes, at Søværnets nybygningsprogram rummer nye enheder, hvoraf syv skibe vil være helikopterbærende. Mulighederne for maritim flyvning bliver følgelig markant forbedret i de kommende år.

Opdatering af LYNX

LYNX har fløjet i Søværnet i 25 år. Som tidligere nævnt har den i perioden fået gennemført mange forbedringer og udskiftning af komponenter. Det har medført, at LYNX hele tiden har været yderst brugbar til de operationer, den har været tiltænkt til.

Fremtidens internationale udfordringer vil også omfatte LYNX. Det er derfor igen ved at være tid, til at sikre LYNX fremtidige operative formåen. I løbet af de først kommende år, skal der således tages stilling til endnu en opdateringspakke. Denne opdatering vil formentlig indeholde en udskiftning af diverse instrumenter, herunder radioer, navigationsudstyr mm.

Som noget nyt skal LYNX også udstyres med et moderne tungt maskingevær (TMG). Dette TMG skal bl.a. anvendes til beskyttelse imod - og nedkæmpelse af mindre hurtiggående fartøjer, som fx bevæbnede speedbåde og gumibåde mv. SHT ser frem til denne anskaffelse, specielt da LYNX bliver den første danske helikopter, der får denne kapacitet.

Maritime helikoptere

Søværnets 8 LYNX vil ikke al-

ene kunne løfte de fremtidige opgaver på Søværnets i alt 11 kommende og nuværende helikopterbærende enheder. Nye helikoptere er nødvendige. Derfor blev der med det nuværende forsvarsforlig besluttet, at der skulle anskaffes yderligere 4 maritime helikoptere (MH) til Søværnet. Deres opgaver skulle kunne dække de traditionelle opgaver som LYNX hidtil har skullet løfte, men som noget nyt blev der lagt vægt på, at MH skulle kunne støtte hæroperationer og specialstyrker. MH vil derfor få en transportrolle, idet MH skal kunne fragte personel og materiel mellem søværnets skibe, fx FS, og hærstyrker i land. Ligeledes vil MH blive udstyret til, at kunne yde transport støtte til Forsvarets specialstyrker i al slags vejr. Med disse helikoptere vil Søværnet således signifikant få forbedret mulighederne for såvel støtte til andre enheder og værn, som helikopterstøtte til egne enheder på et højt professionelt niveau i internationale sammenhænge. Det skal også nævnes i denne sammenhæng, at personellet ved SHT bliver nærlig fordoblet i antal i forbindelse med helikopteranskaffelsen.

Status for Søværnets Helikoptertjeneste

SHT står overfor store forandringer, der primært kan relateres til nye opgaver nye helikoptere, nyt udstyr samt, at Søværnet anskaffer stadig flere

helikopterbærende enheder. Sammenfattende kan det derfor konkluderes, at udviklingen

inden for maritim flyvning i Søværnet er i særdeles god gænge.

Tordenskiold-prisen 2005 til heltmodig helikopter-redder

Når marineoverkonstabel Jan Kragl den 28. oktober i Holmens Kirke modtager Tordenskiold-prisen, er det kun 10. gang i Danske Tordenskiolds-Venners 40 årige historie prisen uddeles til en søhelt.

Det var daværende Chef for Søværnets Operative Kommando, kontreadmiral Kurt Birger Jensen der indstillede Jan Kragl til Tordenskiold-Prisen 2005 med følgende begrundelse. "I forbindelse med redningsaktionen iværksat i forbindelse med forliset af M/S "Jokulfell" nordøst for Færøerne den 7. februar 2005, udviste marineoverkonstabel Jan Kragl som del af helikopterbesætningen på LYNX S-134, en usædvanlig heltmodig indsats som redder. Under den meget vanskelige redningsaktion, som blev udført om natten med kraftig vind, høj sø samt begrænset sigtbarhed, udviste redderen stor dygtighed, professionalisme, vedholdenhed samt besluttsomhed. Gentagne gange blev redderen i forbindelse med aktionen trukket under vandet i bestræbelserne på at redde de nødstedte. Sammen med den øvrige besætning på helikopteren lykkedes det således at redde fem besætningsmedlemmer fra M/S "Jokulfell"".

Dobbelt begivenhed

Den 28. oktober er det Tordenskiolds 315 års fødselsdag. Traditionen tro fejrer Selskabet Tordenskiolds-Venner dagen med en højtidelighed kl. 17:00 i Holmens Kirke, hvor alle er velkommen. En del af den hyggelige og højtidelige seance bliver overrækkelsen af Tordenskiold-prisen til Jan Kragl.

Ved den efterfølgende reception for Selskabets medlemmer og indbudte gæster i Søværnets Officersskole på Holmen, bliver der foredrag om redningsaktionen ved prismodtageren suppleret af den øvrige besætning samt et indlæg om Selskabets stiftelse og historie. Denne holdes af Selskabets medstifter Fru Inge Friisager og den nuværende formand orlogskaptajn (p) Haraldur R. Joensen

Dramatisk redningsaktion i Nordatlanten

24 timer i døgnet året rundt er der ansatte i Forsvaret, der er villige til at sætte liv og lemmer på spil for at hjælpe mennesker i nød.

Af Jan Schelbeck, Forsvarets Medicenter. Foto: Marianne Hansen, Forsvarets Oplysnings- og Velfærdstjeneste.

De passer blot deres arbejde. Og de får deres gode løn som tak for indsatsen. Det er ofte den holdning, man bliver mødt med, når man taler med flyvevåbnets redningspersonel, søfolkene på flådens skibe, eller de frivillige danske soldater i Irak, Kosovo eller Afghanistan. Men der er god grund til at have respekt for den indsats, de leverer. Ikke mindst når de tilsidesætter deres egen sikkerhed for at redde andre. Det gjorde helikopterbesætningen på søværnets Lynx helikopter S-134 den 7. februar i år under barske forhold i Nordatlanten.

Første redningsaktion om natten

Normalt deltager de danske Lynx helikoptere ikke i redningsaktioner til havs om natten i dårligt vejr. Det er simpelthen for farligt. De danske Lynx er ikke udrustet med et autohoversystem, der kan hjælpe piloten til at holde helikopteren på ret kurs og højde under ekstreme forhold. Alligevel valgte kaptajnløjtnant Erik Schou Magnussen og hans besætning at gå i luften for at komme det forliste islandske fragtskib JOKULFELL til undsætning. Selv om mørket og det dårlige vejr gjorde det næsten umuligt at styre helikopteren.

Den 7. februar om aftenen modtager inspektionsskibet VÆDDEREN et mayday fra

Besætningen fra redningsaktionen blev hædret med dronningens medalje for Udmærket Lufttjeneste. Fra venstre: marineoverkonstabel (Søværnet) Jan Kragl, kaptajnløjtnant (Søværnet) Erik Schou Magnussen, oversergent (Flyvevåbnet) Kenneth Klausen, sergent (Flyvevåbnet) Michael Kolling Andersen.

det nødstedte skib via Torshavn Radio. Og chefen på VÆDDEREN sætter straks kursen mod JOKULFELLs sidst kendte position ca. 60 sømil nordøst for Færøerne. Tre kvarter efter får VÆDDEREN endnu et signal fra Torshavn Radio.

- Kaptajnen på VÆDDEREN tilkalder mig, for vi har modtaget et signal fra en nødpositioneringssender (EPIRB). Vi beslutter os straks for at flyve på den. For sandsynligheden for, at noget er alvorlig galt derude, er stor, siger pilot Erik Schou Magnussen.

Og besætningen på S-134 tøver ikke et sekund, selv om vejret er meget dårligt. Helikopteren har brændstof i tankene til at flyve til Færøerne og lande, hvis vejret forhindrer dem i at lande sikkert på Vædderen igen.

- Vi bliver hentet af piloten. Og derfra spekulerer jeg ikke mere over det. Det er et job, der skal udføres.

Vi tænker ikke på faren, og

vi overvejer ikke, om vi skal sige fra, forklarer andentekniker og hoist-operator Michael Kolling Andersen. Det spørgsmål bliver ikke stillet.

- Det heldige er, at vi går ud i et lille ophold i det dårlige vejr. Jeg tror, det er skæbnen, siger redder Jan Kragl. Det klarer lidt op, så vi kan tage af sted. Vinden har lagt sig lidt, men der er stadig 4-6 meter høje bølger.

Totalforlis

Vejret bliver til gengæld hurtigt dårligere, og efter 21 minutters flyvning er helikopteren ude ved JOKULFELLs sidste registrerede position. Men i stedet for et nødstedt fragtskib, bliver de mødt af et uhyggeligt syn. JOKULFELL er sunket. Det eneste, som helikopterbesætningen kan se, er lys fra et par redningsflåder, der flyder rundt mellem vraggods. Men flåderne er tomme.

- Vi undersøger området og finder flere flåder. Pludselig ser vi en mand i vandet. Han

ligger med hovedet nedad - han er død. Men et øjeblik efter finder vi fire personer, der ligger og klammer sig til en redningskrans, siger Jan Kragl.

Erik Schou Magnussen kalder så Jan Kragl over radioen. For det er nu, beslutningen skal tages. Er forholdene til, at redderen skal hoppe i vandet for at bjærge de fire søfolk?

- Jeg spørger ham, om han har det ok med det. Jeg siger til ham, at jeg nok skal holde helikopteren, fortæller fartøjschefen. Det er trods alt ham, der skal ud i de frådende elementer. Han går så ned, og den første mand er meget vanskelig at få op. For vi har aldrig prøvet det før om natten.

Det er den første skarpe redningsaktion for Jan Kragl. Han bliver kastet rundt i bølgerne, men han kæmper sig hen til de fire søfolk i det frådende hav. Over ham kæmper piloten en hård kamp for at holde helikopteren på ret kurs. Han har ingen pejlemærker, derfor er han fuldstændig afhængig af andenteknikeren Michael Kolling Andersen, der betjener hoisten.

- Jeg flyver faktisk helikopteren - hvis man kan sige det sådan. Jeg er nødt til at fortælle piloten, hvor han skal flyve hen, fortæller Michael Kolling Andersen. Jeg råber nærmest direktioner til ham. Samtidig holder jeg øje med Jan og søfolkene i vandet.

Redder i nød

Godt hjulpet af førstetekniker Kenneth Klausen, der sidder ved siden af ham i cockpittet og ved hjælp af Michael Kolling Andersens direktioner, holder Erik Schou Magnussen helikopteren over de fire søfolk. Men de tre mand i helikopteren er ikke klar over det drama, der udspiller sig under dem.

- Det er rigtig ubehageligt at ligge i det oprørte hav og så pludselig blive slynget 5-6 meter op i luften af vandmasserne. Men jeg koncentrerer mig bare om dem, der ligger i vandet, siger Jan Kragl.

Han får fat i den første mand og lægger selen på ham. Han giver tegn til, at de skal hives op. Men så går det galt.

- Jeg lægger ikke mærke til, at de har hængt sig på det samme reb med karabinhager. Jeg bliver pludselig trukket 4-5 meter ned under vandet. Jeg er ved at trække min dykkerkniv for at skære rebet over, men så finder jeg karabinhagen og kommer fri, fortæller Jan Kragl.

Han er nær druknet sammen med sømændene. Men han kommer hurtigt til hæfterne og får den første mand op i helikopteren. Den første hoist-operation har taget ca. 10 minutter, og efter forholdene går det let med at få de sidste tre mand op af det iskolde vand.

Helikopterens lille kabine er nu fyldt godt op med fire ekstra mand i redningsdragter. Men de pakker sig godt sammen, for der er stadig kammerater i vandet. Erik Schou Magnussen er allerede godt i gang med at finkæmme området for flere overlevende. Mellem vraggods og blinkende redningsflåder finder de endnu en person i vandet. Han er iskold og meget svag, da redderen får fat i ham, for hans redningsdragt er ikke lukket ordentligt. Det er en kamp for Jan Kragl at få ham op. Sømanden er ekstremt afkræftet. Og da han endelig kommer op i helikopteren, vurderer besætningen, at han kun havde overlevet en halv time mere i det iskolde og oprørte hav.

Grin og Gråd

Efter endnu en tur hen over vraggodset, beslutter Erik Schou Magnussen at sætte kurs mod VÆDDEREN. En redningshelikopter er på vej fra Færøerne og vil være i området inden for 10 minutter. Det er risikabelt at have to helikoptere i området på samme tid i mørke og i dårligt vejr. Der er også brændstof i tankene til at nå Færøerne, hvis det bliver umuligt at lande sikkert på VÆDDERENs urolige dæk. Men den erfarne pilot sætter S-134 sikkert ned på dækket af inspektionsskibet. Og da alle mand var sikkert under dæk, satte helikopterbesætningen sig ind på helikopterkontoret for at snakke redningsaktionen igennem.

- Jeg tænkte faktisk på at ringe til chefen for at høre, om vi måtte åbne en øl. Men det kom jeg bort fra. For vi skulle alle sammen af med, hvad vi havde oplevet på turen, siger Erik Schou Magnussen. Der var grin og gråd. Følelserne var lidt uden på tojet, da vi havde pustet af. Man kunne godt mærke, at adrenalinen havde pumpet i halvanden time. Det skulle lige ud af systemet.

Medalje for indsats

Den 6. juni i år fik kaptajnløjtnant Erik Schou Magnussen, oversergent Kenneth Klausen, sergent Michael Kolling Andersen og marineoverkonsta-

bel Jan Kragl medaljen for Udmærket Lufttjeneste. Det er de stolte af. Men medaljen har ikke den store betydning.

- Det er mere de fem personer. Deres ansigtsudtryk da vi fik dem op, og da vi landede på skibet igen - det er det hele værd, siger Michael Kolling Andersen.

- Det er altid rart at få et skulderklap, fortæller Erik Schou Magnussen. Det er ikke

altid, man får det. Jeg er først og fremmest lykkelig for, at vi kunne redde de fem søfolk. Det kan man ikke tage fra os. Havde vi ikke været der, havde de sikkert ikke overlevet. Det vil jeg altid have med mig. Det betyder mest.

Redning om natten

Søværnet går nu i gang med at uddanne helikopterbesætninger til at operere om natten i dårligt vejr. Det sker bl.a. på baggrund af redningsaktionen den 7. februar. Normalt er det flyvevåbnets redningseskadrille 722, der udfører redningsaktioner om natten, men det er i danske farvande. I Nordatlanten er inspektionsskibenes folk alene med problemet.

Tidslinie for redningsindsats den 7. februar 2005 Oplysninger: Færøernes Kommando.

19:53 - Torshavn Radio modtager et nødopkald fra det islandske fragtskib Jokulfell. Skibet har en besætning på 11 mand.

20:30 - Vædderen får et MAYDAY RELAY fra Torshavn Radio og sætter straks kursen mod Jokulfells position. Inspektionsskibet er 62 sømil (114 km) fra fragtskibet.

21:18 - Vædderen modtager signal fra en nødpositioneringssender (EPIRP). Helikopteren gøres klar til redningsindsats.

22:04 - Lynx S-134 letter fra inspektionsskibet.

22:25 - Helikopteren ankommer til fragtskibet, og man konstaterer, at skibet er forlist. Besætningen ser lidt lys fra et par redningsflåder.

22:44 - Første overlevende bliver fundet.

23:04 - De 5 søfolk er ombord på helikopteren. En helikopter fra den færøske redningstjeneste afløser S-134.

23:22 - Erik Schou Magnussen lander S-134 på Vædderen.

00:06 - Vædderen får rollen som On Scene koordinator. Skibet koordinerer redningsindsatsen.

Forsvarschefen mellem slædehunde og is-bræer

Forsvarschefen general Jesper Helsø, har besøgt danske enheder i de nordligste egne af det danske rigsfællesskab

Medio august modtog chefen for Grønlands Kommando, kontreadmiral Uffe Haagen-Olsen i Narsarsuaq den danske forsvarschef general Jesper Helsø der sammen med sin svenske kollega, Överbefälhavare general Håkan Syrén og formanden for Dansk Industri, Hans Skov Christensen var på rejse til de nordlige dele af rigsfællesskabet.

Ombord i inspektionsskibet VÆDDEREN gik rejsen videre

op til Arsuk Fjorden med besøg på Grønneal. På Grønneal blev gæsterne informeret om Grønlands Kommandoens opgaver samt om de generelle forhold på Grønland. Blandt andet var relationer og samarbejdet mellem Hjemmestyret, Danmark og USA på bordet, oplyser Forsvarskommando.

Fra Grønneal bragte VÆDDEREN delegationen op til Nuuk, hvorfra turen gik over Kangerlussuaq (Sdr. Strømfjord) op til Danmarks nordligste militære tjenestested Station Nord.

Forsvarschef gav efter rejsen udtryk for stor beundring over den måde, det danske militære personel løser de krævende opgaver i Grønland.

Unge feltpræster til konference i Danmark

Søværnets Grundskole i Auderød lagde i september rum til præstekonference

21 konferencedeltager fra 13 lande - heriblandt to fra Sydafrika - har sammen med 12 danske værnspæstere, drøftet de mange udfordringer tidens store internationale operationer kræver af denne tjenestegruppe.

"Deltagerne omfattede både katolikker og folk fra forskellige protestantiske trosretninger" fortæller flyverprovst Vilhelm Værgø, der koordinerede konferencen som de tre danske værnspæstere stod bag.

"Vores erfaring er, at den tilspidsede situation i Irak gør,

at der er brug for præsterne dernede. De danske værnspæstere har ingen militær grad og står udenfor den almindelige militære kommandosystem, og da de som præster også har tavshedspligt, er de derfor også nogle, som soldaterne har mulighed for at snakke problemer igennem med og få løst op for det, som presser sig på, også i det militære system" siger Vilhelm Værgø.

Det danske forsvar har 90 værnspæstere. Hæren har 60 feltpræster, Søværnet 15 orlogspæstere og Flyvevåbnet 15 flyvepræster. Alle værnspæstere er primært sognepræster ude i landet, og fungerer så sideløbende i periodevise tjenester i forsvaret.

HANDELS- OG FISKERIFLÅDEN

Ny udstilling om København Havn

Handels- og Søfartsmuseet på Kronborg sætter fokus på de store forandringer i hovedstadens havneområde.

Det går stærkt i København Havn for tiden, og den skifter udseende næsten dag for dag. Kontorer og lejligheder rykker ind og skibene rykker længere ud i Frihavnen. Derfor laver museet nu en fotoudstilling, der viser havnen som den vigtigste akse gennem byen i århundrede.

De ældste fotografier af havnen er fra 1846 og er et naturligt begyndelsepunkt for udstillingen, der tidsmæssigt strækker sig frem til 1940. Udstillingen åbner den 14. oktober 2005.

Søfart større end landbrug

95.000 arbejdspladser i søfartsindustrien selv om værfterne har tabt ca. 11.000

Set med maritime briller er det noget af en solstrålehistorie dagbladet Børsen bringer i ud-

gaven fra 25. august 2005. En årrække med rekordregnskaber har sammen med stabile politiske rammevilkår medført et veritabelt boom i antallet af arbejdspladser. Fra 80.000 maritime arbejdspladser i 1999 er tallet i dag oppe på 95.000.

De danske søfartsjobs er fordelt på fem områder. Offshore indvinding, udstyrsindustri, skibsbygning, maritime tjenester samt reel søfart der alene beskæftiger omkring 15.000 danske søfarende. På baggrund af det relativt store jobboom er der i branchen allerede nu bekymringer om, det på sigt er muligt at skaffe personel med de rigtige uddannelser. Eksempelvis har Søfartens Ledere - det tidligere Dansk Navigatorforening - en arbejdsløshedspå procent på under én. De få ledige søfartsledere er primært personer på 59 år og opefter.

Selv om de specielle skatte-regler for branchen - eksempelvis DIS skat for de søfarende og tonnageskat for rederierne - gør et relativt stort indhug i skatteprovenuet til den danske stat, er det dog væsentlige bedre end alternativet - at rederierne flytter til udlandet, og efterlader et endnu større hul i statskassen.

Færre fiskeskibe i fremtiden

Danmarks Fiskeriforening foreslår en ny stor ophugningsrunde

En stor del af den danske fiskeflåde kan måske se frem til at få offentlig støtte til ophugning, skriver Fiskeri Tidende. Genem en anmodning om ophugningsstøtte på 600 millioner lægger Danmarks Fiskeriforening op til en af de største ophugningsrunder gennem de senere år. Ifølge avisen har formanden, Flemming Kristensen anmodet finansminister Thor Pedersen om at afsætte 300 millioner kr. på finansloven for 2006. Disse midler skal sammen med samme beløb fra EU stilles til rådighed for ophugning af danske fartøjer. Foreningen ønsker at bruge 400 millioner kr. til ophugning af fartøjer inden for industrifiskeriet og 200 millioner til konsumfiskeriet. Ifølge foreningens beregninger vil det give op mod 150 konsumfartøjer og 40-50 industrifartøjer mindre på havene. Dette betyder en halvering af den danske industrifiskeflåde, der i dag udgør ca. 100 fartøjer. Konsumflåden bliver beskåret med ca. 1/6-del.

Efterlysning

Henrik Baltzer, medlem af Søllerød Marineforening læser i Under Dannebrog med stor interesse de mange spændende historier fra 2. Verdenskrig og forskellige historier om skibes forsvinden og opdukken.

På den baggrund spørger han nu læserne, om nogle kan hjælpe ham med oplysninger om Feltmarskal Görings gamle Yacht. Göring besøgte før krigen Danmark blandt andet for at se Hamlet på Kronborg. I øvrigt mener han Yachten op gennem 70'erne, lå i Christianshavns Kanal.

Henvendelse til Henrik Baltzer, Gøngesletten 2, 2950 Vedbæk. baltzer@adslhome.dk

Danske Ubåde 1909 – 2004

Anmeldt af sekretær i Køge Marineforening, kommandør (p) Jens Helge Olsen

KØGE – Historikeren og forfatteren Søren Nørby har med bogen *Danske ubåde 1909 – 2004* givet et væsentligt bidrag til det danske ubådsvåbens historie. Bogen beskriver indgående den teknologiske udvikling som de danske ubåde har gennemgået fra de første pionerer tog ubåden DYKKEREN i brug i 1909 til det sidste skud på stammen KRONBORG, der kun fik tre års operativ tjeneste i søværnet. Bogen beskriver også hvordan den taktiske anvendelse af ubåde udviklede sig i gennem de 95 år, ligesom der redegøres for ubådenes skiftende roller i forsvaret af Danmark.

Tiden efter anden verdenskrig hvor ubådenes operations-

områder som følge af tilslutningen til NATO blev væsentlig udvidet med deltagelse i store fælles øvelser og flådestyrker er spændende og nærværende læsning. Beskrivelserne omfatter selvfølgelig også de mange operationer i Østersøen hvor de danske ubåde i denne periode havde deres primære rolle og var meget effektive i forbindelse med indhentning af efterretninger om Warszawa – pagtens flådestyrker og disses våbensystemer og mange ubådsfolk vil kunne få opfrisket deres minder fra disse år, hvor bogen er illustreret med bl.a. mange privatejede fotos, der ikke tidligere har været offentliggjort. Som teknikofficer gennem næsten ti år i DELFIN – klassen og i SPRINGEREN har det været en fornøjelse at læse netop denne del af bogen og kunne nikke genkende til mange af de episoder af

forskellig art der beskrives. Bogen beskriver også indgående de senere års deltagelse i internationale operationer i så fjerne farvande som Middelhavet og den Persiske Golf.

Ubådstjeneste har altid været spændende og ansvarsfuld og forskellig fra tjenesten på overflade skibe og bogen fortæller også om livet ombord i en ubåd, hvor ethvert besætningsmedlem har sin helt egen del af det fælles ansvar, det er at sejle og betjene en ubåd. Ingen er overflødig i en ubådsbesætning, hvor såvel officerer som befalingsmænd og menige stort set på alle måder deler fælles vilkår og ubådstjenesten har for mange givetvis medført en gavnlige personlig udvikling. Bogen er anbefalings værdig læsning for alle der interesserer sig for ubåde eller den danske flådes historie.

Desværre markerer bogen også afslutningen på de danske ubådes historie, idet der under bogens tilblivelse blev indgået

et forsvarsforlig i folkettinget, hvor der blev besluttet at nedlægge det danske ubådsvåben. Denne beslutning kan enhver have sin egen mening om, men for en gammel ubådsmand var det en trist dag da afgørelsen blev truffet.

Danske ubåde 1909 – 2004
Af Søren Nørby
Forsvarshistoriske skrifter nr. 1
Statens Forsvarshistoriske Museum (Tøjhusmuseet/Orlogsmuseet)
256 sider illustreret med indeks og litteraturliste
200 kr. incl. moms. Henvendelse til Tøjhusmuseet/Orlogsmuseet på Tlf. 33116037.
ISBN 87-89022-44-0.

Forlaget Nautilus udgiver to maritime titler

”Minestrygning og langfart” samt ”Nordsøens hurtigløbere” er godt læsestof for shiplowers.

De to flotte motorskibe ”Kronprins Frederik” og Kronprinsesse Ingrid var gennem mange år indsat på DFDS’ Nord-søruter fra Esbjerg til England. Skibene var fra midt fyrrerne og til midt tresserne populære transportører af gods og passagerer over Nordsøen.

Med Oslobåden ”Kronprins Olav” som forbillede, var de to små enheder på den tid med til at sætte dagsordenen omkring komfort og marchhastighed.

”Nordsøens hurtigløbere” indeholder en række illustrationer og historiske fotos og fortæller de to skibes historie med en nøje beskrivelse af skibenes konstruktion.

Søværnet og Handelsflåden
I 2004 udgav forlaget Nautilus bogen ”Op i masten” med erindringer fra kaptajn Søren Topp. ”Minestrygning og lang-

fart” er en fortsættelse af forfatterens erindringer.

I årene efter krigen var Søren Topp i Søværnet. I bogen beretter han om officersuddannelsen samt fortæller om sine oplevelser i forbindelse med minestrygningen. En funktion som attacheret officer ved et britisk flådebesøg får også plads på siderne.

Efter tjeneste i Søværnet gjorde Søren Topp en årrække tjeneste i Handelsflåden. Fra den tid beretter han om tiden ombord i skibe fra rederiet Ove Skou og Kaj Ove Skous rederi.

Bøgerne kan bestilles på www.forlagetnautilus.dk eller tlf. 47725539

”Nordsøen hurtigløbere”
Af Bjarni Ákesson Filholml
128 sider A4, stift bind
ISBN 87-90924-20-7
kr. 315,00

”Minestrygning og langfart”
Af Søren Topp
112 sider, stift bind
ISBN 87-90924-26-6
kr. 265,00

Sømandskirken i Rotterdam hædret af lokalafdeling

50 års tilstedeværelse og 35 års jubilæum for den nuværende kirkebygning sendte syv svendborgensere til den hollandske havneby.

Svendborg Marineforening har den 24. april haft Anna Louise von Lindern og Jørgen Frederiksen, Fritz Nadolny og Erik Trolle-Schultz, alle med hustruer, på besøg i den danske sømandskirke i Rotterdam. Anna Louise von Lindern har boet i Holland i mange år og var dengang stærkt involveret i såvel Sømandskirken som forskellige velfærdsarrangementer ved besøg af Søværnets skibe. En indsats hun i øvrigt har modtaget Marineforeningens Hæderstegn for.

Delegationen medbragte som en unik gave 120 specialudgaver af den nye danske salmebog.

Længe ønsket

Sømandskirken har længe haft anskaffelse af nye salmebøger øverst på ønskesedlen. De hidtidige salmebøger var udtjente, og samtidig ønskede kirkens menighed også at synge de samme salmer og de samme melodier som i den danske Folkekirke.

Takket være donationen fra A. P. Møller og hustru Chastine McKinney Møllers Fond til almene formål blev det muligt at få ønsket opfyldt. Efter pres fra en maritim kreds i Svendborg – blandt andet medlemmer af Svendborg Marineforening – blev bøgerne leveret af Troels Boghandel – byens gamle hæderkronede boglade. Det var derfor også naturligt at repræsentanterne fra Svendborg Marineforening – efter indvielsen af salmebogen ved festgudstjenesten – var gæster og talere på dagen.

Nyt Marinehus i Odense

Som fugl Phønix genopstod Odense Marineforenings nye klubhus.

ODENSE – Først måtte Odense Marineforening så grueligt meget igennem omkring afdelingens bosættelse, inden medlemmerne med landsformand

Jens Ole Løje Jensen i spidsen i august kunne indvie det nye Marinehus.

Ifølge Fyens Stiftstidende har Odense Marineforening nærmest sejlet på oprørte vand siden etableringen tilbage i 1914. Dengang var lokalerne henlagt til Fyns Forsamlings-

hus. Siden har afdelingen i to generationer haft til huse på forskellige kroer og restauranter, inden den for første gang fik foden under eget bord i Havkajakklubbens hus i 1984. I 1996 flyttede odenseanerne så ind i den gamle DFDS hus på Odense Havn. Efter fire års kamp for at bevare dette smukke og unikke hus, måtte afdelingen strække våben over for havneudviklingen, og på foranledning af Odense Kommunes borgmester, Anker Boye indgik et mageskifte med kommunen.

Det er der nu ikke kommet noget skidt ud af. Marinehuset står smukt inderst i Odense Havn og er fremover klar til at modtage nationale og internationale flådefartøjer på behørig vis.

Det var derfor en synlig stolt Kim Kingo der som formand, i sin åbningstale kunne kundgøre at ”Her bor vi godt, og her bliver vi”.

Kommandørkaptajn Jens Ole Løje Jensen ønsker som landsformand i Danmarks Marineforening Odense Marineforening tillykke med det nye hus.

Odense Marineforenings bestyrelsen og landsformanden. Fra venstre, Mads Vangsgaard, Tormod Tønnesen, Lasse Bach Pedersen, Jens Ole Løje Jensen, Kim Kingo og Karsten R. Madsen.

Julemærket 2005

Marineforeningens julemærke 2005 ligger nu klar til bestilling fra medlemmer og afdelinger.

Årets motiv er det ny fleksible støtteskib ABSALON, der den 4. juni 2004 blev navngivet af Hendes Majestæt Dronningen. Afleveringen til Søværnet fandt sted den 19. oktober 2004, og den 10. januar 2005 hejstes kommando og ABSALON blev samtidigt erklæret operativ i transport- og skoleskibsrollen.

I 2007 forventes enheden at være fuldt operativ som kommandostøtteskib, og vil dermed styrke Søværnets kapacitet til deltagelse i internationale operationer bl.a. til støtte for landoperationer, som hospitalsskib, til løsning af transport- og evakueringsopgaver, embargooperationer og deltagelse i NATO's stående styrker.

Støtteskibet ABSALON er med et deplacement på 6.639 tons - sammen med støtteskib nr. 2 ESBERN SNARE - de største orlogsfartøjer nogensinde i Flådens tal. Skroget

har en total længde på 137,6 meter og en bredde er 19,5 meter, med en 6,3 meters dybgang.

ABSALON er udrustet med de mest moderne våben- og kommunikationssystemer.

Som i de tidligere år er julemærkerne anbragt i en smuk mappe indeholdende 15 mærker og såvel billedet på mappen som mærkerne er trykt i smukke farver.

Medlemmerne kan som hidtil bestille mapper og mærker gennem afdelingen, og vi skal opfordre til at man benytter dette smukke julemærke, der ligeledes kan erhverves som løse ark..

(Foto: Søværnet).

Jubilarstævne 2005

Jubilarstævnedeltagerne med Kvindelige Marineres Musikkorps i front på vej til Søværnets Officersskole.

50 års jubilaren Palle Mosegaard havde til jubilarstævnet 2005 forfattet dette digt, som blev fremført under arrangementet i Søværnets Officersskoles aula:

"Jubilariske tanker"

Vi skal mødes på Holmen i år!
Utroligt! Hvor er tiden henne,
da **vi** var unge raske svende.
Det huskes jo, som var det i går.

Dog her og nu, på Holmen henne,
du næsten ingen gast kan kende.
Sku' jeg være blevet hjemme?
Nej, find nu din årgang derhenne!

Var du ham med røde hår og fregner,
og talte Fyn'sk, så alle blegner?
Og **Du**, du ligner ganske "Tälje",
på især, en lille sjov detalje.

De er også gamle, som du ser,
men vi ligner **unge**, mer' og mer',
mens vi som i gamle dage griner.
Det **var** sgu sjovt, at vær' mariner.

Pludselig det lod: **Giv agt!**
Der blev ganske stille overalt,
for nu blev mindekransen lagt,
af ældste gast, med megen takt.

Nå, for den! Nu skal vi gå i trit igen.
Vi går i "år-gang" hen til spisesalen.
Dér vanker både sild og biksemad.
Det gør en gammel sømand glad.

Glemte blev al tvivlens nag,
i gode, gamle, gasters lag.
Og igen, så længe jeg det evne,
vi ses til Jubilarer's stævne.

Seks årgange fra Søværnet og Kvindelige Marineres Musik Korps fejrede rundt og halv rundt

NYHOLM – Marchleder, forhenværende seniorsergent Leif Larsen kunne ved Jubilarstævnet den 28. august overdrage i alt 159 mand – deraf 93 jubilarer – til landsformand, kommandørkaptajn Jens Ole Løje Jensens kommando i Søværnets Officersskoles aula. Ud over den 159 mand stor gruppe rådede landsformanden også over et veloplagt musikkorps fra Marinehjemmeværnet samt en række arbejdsomme hjælpere fra lokalafdelingerne i Brøndby, Roskilde, Morsø, Frederikssund og Amager.

Søværnet bruger Marineforeningen

Det årlige jubilarstævne er et arrangement der forestås af Søværnet. Men siden oprettelsen af Danmarks Marineforening i 1913 har foreningen på vegne af Søværnet tilrettelagt og afviklet det populære stævne.

I år var det årgangene med endetal 0 og 5 der kunne modtage jubilar tegn. Ældste deltager var Svend Bjørneboe, som mødte i Søværnet i september 1934. "Svend fortsatte i Søværnet indtil tyskerne overtog det danske forsvar i 1943"

– sagde landsformanden i sin tale og fortsatte – "Men i januar 1945 blev Svend - via Sverige - sendt til England, hvor han under resten af krigen frem til august 1945 gjorde tjeneste i en engelsk ministryger. Herefter fortsatte du i de danske ministrygere og blev hjemsendt i 1949. Så Svend er én af de efterhånden få tilbageværende, der også har været i allieret tjeneste under krigen".

Landsformanden causerede i sit indlæg omkring de markante begivenheder der kendetegnede de enkelte årgange. Der var nok ikke mange af de tilstedeværende, der på forhånd vidste, at begrebet "Fars dag" blev indført i 1935, at fodboldspilleren Pelé og sangeren Cliff Richard blev født i 1940, at Arresødallejren – som en midlertidig foranstaltning - blev etableret 1. august 1945, at SUND-Klassen og FLYVE-FISK-klassens første enheder blev optaget i Flådens tal i 1955, at Søværnet højeste kommando på SØLØVEN, SØRIDDEREN og SØBJØRNEN i 1965 og at det var i 1980 inspektionsskibet FYLLA deltog i redningsaktionen ved den kærtrede norske boreplatform "Alexander Kiel-land".

"Også i år spænder årgangene i dette jubilarstævne over en meget lang og begivenhedsrig periode af Søværnets nyere hi-

Tre landsformænd. Fra venstre kommandør (P) Preben Heise 1979-1994, kommandørkaptajn (P) Otto Lichtenberg 1994-2005, kommandørkaptajn Jens Ole Løje Jensen 2005.

Niels Arne Hansen, Hillerød Marineforening modtager gave af landsformanden for sin indsats som jubilærstævneflagbærer gennem 25 år.

storie. Meget har ændret sig i Søværnet siden Svend Bjørneboe blev indkaldt i 1935 og til det Søværn som I 25 års jubilærer oplevede i 1980, for slet ikke at tale om det Søværn vores unge mindebærer modtager kender i dag” sagde landsformanden blandt andet sidst i sit indlæg.

Moderne Søværn med de nødvendige ressourcer

Kommandør Niels E. Sørensen, chef for Søværnet Officer Skole glædede sig i sit indlæg over, at Søværnet ved det seneste forsvarsforlig for første gang i mands minde fik bevilget – om ikke øgede budgetter – så dog en fastholdelse af budgetrammen.

Søværnet er i en rivende positiv udvikling med bygning af store enheder til indsættelse kloden rundt. Derfor er det også nødvendigt med et øget mandskab. ”Søværnets personelramme bliver i disse år udvidet med ca. 20% fra en mandskabsstyrke på ca. 3.000 mand til godt 3.600 mand” sagde kommandøren blandt andet.

Det øgede mandskabsbehov kommer blandt til udtryk ved en styrket skolestruktur i Søværnet. Fremover er uddannelsesmønstret bygget op over tre skolesegmenter. En basal grunduddannelse, en specialuddannelse og en officersuddannelse. Disse tre uddannelsesstrin skal løbende opgradere og vedligeholde vidensniveauet for menige/konstabel-sergent- og officersgruppen – af såvel reserven som fastansatte.

Mindebægere og æresbevisninger

Sædvanen tro blev der – ud over de 93 jubilartegn – uddelt en række udmærkelser og hædersbevisninger. For første

gang kunne Marineforeningen uddele admiral Carstensen's Mindebæger, til en tidligere og en nuværende tjenestegørende i Søværnet der ”kun” har gennemgået den nye korte fire måneders værnepligtstid. Her repræsenterede Casper Jensen fra Galten de hjemsendte værnepligtig medens marinekonstabel Keld Hansen fra Dybvad i Vendsyssel repræsenterede de tjenestegørende. Keld Hansen valgte at fortsætte på kontrakt som marinekonstabel efter de fire måneder og er i dag tjenestegørende som skibskok ombord på THETIS. Samtidig med tjenesten til søs modtager Keld Hansen løbende specialuddannelse så han efterfølgende også kan bestride andre ansvarsområder i Søværnet.

Tre medlemmer af Kvindelige Marinere's Musik Korps – Dorte Hartoft, Carina De Renourd og dirigenten Jacob Lange – modtog musikertegn for fem gange medvirken til Jubilærstævnet. Niels Arne Hansen, Hillerød Marineforening fik gave for 25 år som flagbærer ved stævnet, medens der var gaver til ”Benner” og Kasper Kühn Ketler for 10 års og Steen Hansen for fem års medhjælp ved Jubilærstævnet.

Musik og bixsemad

Stævnet sluttede med maner. Samtlige 159 stævnedeltager, hele medhjælperkorpset og Kvindelige Marinere's Musik Korps - i alt ca. 200 personer - sluttede den festlige dag af med hyggeligt samvær over Holmens traditionsrige sild og bixsemad med hele to spejlæg. Så det var en flok trætte men gemytligt stævnedeltager, der sidst på eftermiddagen spredtes over det ganske land.

Jubilærer årgang 1980.

Jubilærer årgang 1965.

Jubilærer årgang 1955.

Jubilærer årgang 1945.

Til venstre de to jubilærer årgang 1935 og til højre tre jubilærer årgang 1940.

Æresmedlemseblem

Marineforeningen

Lokal afdeling

Medlemseblem

Under 25 år

Over 25 år

Over 40 år

Over 50 år

Over 60 år

Over 65 år

Over 70 år

Tegn

Hæderstegn

Jubilartegn
25 år

Jubilartegn
40 år
med "årstalsbjælke" for
50 år, 60 år, 65 år og 70 år

Skyttelavet

Æresmedlem

Hæderstegn

Medlemstegn
Under 25 år

Medlemstegn
Over 25 år

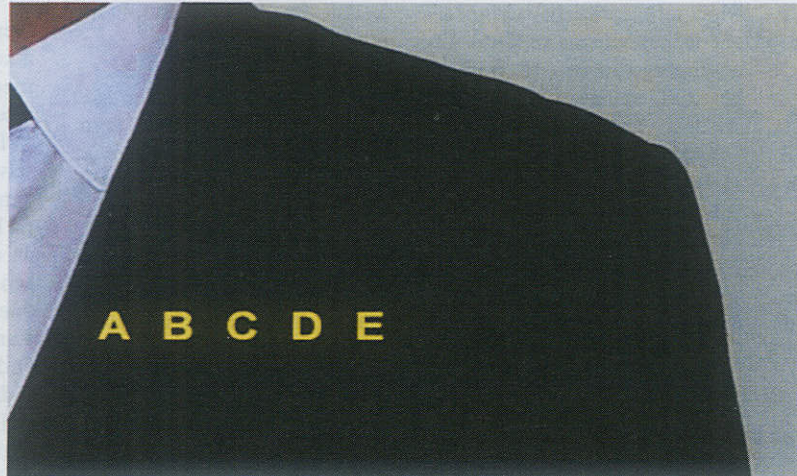

SÅDAN BÆRES EMBLEMER OG TEGN

Æresmedlem af Marineforeningen

Som eneste emblem bæres dette som **brystemblem**

Øvrige emblemer og tegn på revers i følgende rækkefølge:

A.	B.	C.	D.	E.
Medlemseblem	Skyttelavets Medlemstegn	Marineforeningens Hæderstegn	Skyttelavets Hæderstegn	Jubilarmedalje

A. Medlemseblem

Der bæres kun ét medlemseblem - d.v.s. Æresmedlem af lokal afdeling eller Medlemseblem med angivelse af medlems-anciennitet

B. Skyttelavets Medlemstegn

Der bæres kun ét medlemstegn - d.v.s. Æresmedlem af Skyttelavet eller Medlemstegn med angivelse af medlems-anciennitet

E. Jubilarmedalje

Kun den medalje, der tilkendegiver **højeste årstal** (jubilæum) bæres.

Officielle dekorationer (ridderkors m.m.) bæres ved **officielle** arrangementer og **altid ovenover** eller **til højre** (nærmest brystmidte) for foreningens emblemer og tegn.

Ordensspænder

Ordensspænder bæres **i stedet for** emblemer og tegn – d.v.s. aldrig sammen med disse.

Bestilling af Ordensspænder sker ved Landskontoret på en særskilt bestillingsformular.

Landssekretæren bliver 50 år

Den 8. august 2005 kunne Marineforeningens landssekretær Søren Konradsen runde det "skarpe" hjørne, idet han denne dag fyldte 50 år.

Søren blev indkaldt til Søværnet i 1973 og er endnu ikke blevet hjemsendt, idet har i dag gør tjeneste som seniorsergent.

Han indmeldte sig i Marineforeningens Amager afdeling i 1989, og blev i 1997 valgt til kasserer i afdelingen. Ligeledes i 1997 blev han valgt som suppleant for distrikt I.

I 2000 afløste han Ib Ketler som foreningens landssekretær – en post som han siden har varetaget med stor energi, entusiasme og interesse. Landskontoret er således blevet hans "andet" hjem, og kan man ikke træffe Søren privat kan man som regel fange ham på landskontoret.

Som Under Dannebrog's "øst-redaktør" er han en stor støtte for "chefredaktøren" Leif Mortensen – især omkring information om Søværnet og Marinehjemmeværnet, hvorved de værste "bommerter" bliver undgået.

Fødselsdagen blev fejret i familiens og venners lag, og Marineforeningen sender – om end lidt forsinket – de hjerteligste lykønskninger samt gode ønsker for fremtiden.

Otto Lichtenberg fylder 70

Marineforeningens nylig afgående landsformand Otto Lichtenberg kan den 18. november 2005 fejre sin 70-års fødselsdag.

Otto Lichtenberg overtog i 1994 posten som foreningens landsformand efter Preben Heise, og blev gennem de 11 år på posten et kendt ansigt i afdelingerne og blandt medlemmerne.

I landsbestyrelsen og forretningsudvalget evnede Otto Lichtenberg med lune at lede drøftelser og fremkom med konklusioner på de forskellige emner, således at alle var enige om resultatet.

Ved sin afgang på sendemandsmødet i Brøndby blev Otto Lichtenberg fortjent udnævnt til Æresmedlem af Marineforeningen som en tak for indsatsen gennem de 11 år på landsformandsposten.

Marineforeningen ønsker

hjerteligt tillykke med fødselsdagen.

Marineforeningens emblemer og tegn

Næsten fra Marineforeningens stiftelse i april 1913 indførte man emblemer og tegn til brug for primært medlemmerne. Bedst kendt er selvfølgelig medlemseblemet og kendingstegnet.

Gennem årene er der sket justeringer af enkelte tegn, nogle er udgået og andre er kommet til, men fælles for dem alle gælder, at de dels symboliserer tilknytning til Marineforeningen i én eller anden form, og at en stor del af dem for mange medlemmer udtrykker anciennitet, hæder og ære. Det skal der ikke røres ved.

På de midterste sider, der kan udtages og ophænges, vises de emblemer og tegn, der er gældende, og hvordan de bæres korrekt. Landsbestyrelsen håber at siderne vil være en rettesnor for de medlemmer, der enten er i tvivl om bæringsbestemmelser, eller som har placeret sine emblemer og tegn forkert (som det desværre ofte ses). Samtidig giver siderne et overblik over Marineforeningens

gens officielle gældende emblemer og tegn.

Bemærk, at ordensspænder skal bestilles via landskontoret på særskilt blanket, som afdelingerne kan rekvirere på landskontoret. Vi beregner os ikke betalt for denne ydelse, men med denne fremgangsmåde sikres, at intet medlem bærer ordensspænder man ikke er berettiget til, samt at alle medlemmers spænder er ensartede i fabrikationen.

Hvis afdelingsbestyrelserne selv ønsker at fabrikere tegn til egne medlemmer eller til salg på landsplan, skal man erindre, at dette kræver landsbestyrelsens godkendelse efter forudgående skriftlig ansøgning. Landsbestyrelsen fastsætter endvidere regler for bæring af sådanne tegn.

Landsbestyrelsen henviser i øvrigt afdelingsbestyrelserne til 'Håndbog for Emblemer og Tegn', som alle bør råde over, enten via deres særlige internetadgang til medlemskartotekets afsnit 'dokumenter', eller i fotokopi. Ud fra denne håndbog kan afdelingsbestyrelserne rådgive og vejlede det enkelte medlem.

Søren Konradsen
Landssekretær

Syv lokalafdelinger til jubilæumsfest i Gilleleje

Gilleleje Marineforenings 60 års dag fejret med manér

Med en Marinestue fyldt til bristepunktet af gratulanter og egne medlemmer, fik Gilleleje Marineforening den 3. september 2005 efter lidt forsinkelse fejret afdelingens 60 års jubilæum. Med landssekretær Søren Konradsen og landsbestyrelsesmedlem for distrikt 1, Leni Kühn Ketler i spidsen deltog repræsentanter fra lokalafdelingerne i Søllerød, Hillerød, Frederikssund, Helsingør, Brøndby, Amager og Roskilde.

Afdelingen blev under overværelse af den daværende landsformand, kommandør Paul Ipsen stiftet den 21. juni 1945 af 21 tidligere orlogsgaster. Under den stiftende generalforsamling den 22. sep-

tember samme år måtte afdelingen for øvrigt søge hjælp hos Helsingør Marineforening for at låne deres flag, så seancen kunne foregå standsmæssigt.

Medlemsudviklingen i Gilleleje Marineforening har gennem årene været støt positiv. Fra 21 medlemmer i 1945 kan

afdelingen i dag mønstre omkring 175 mand.

Landssekretær Søren Konradsen holdt under receptionen den officielle tale, og causerede her over de historiske momenter i afdelingen, og sagde blandt andet, - "Allerede i 1947 oprettede Jeres forgæn-

Landssekretær Søren Konradsen t.v. overrækker Landsbestyrelsens gave til Gilleleje Marineforenings formand, Steen Bulow Møller.

gere i bestyrelsen en fond med det formål at yde tilskud til Gilleleje-drenges indledende søfartsuddannelse ombord i sejlskoleskibet "Georg Stage". Landsbestyrelsen konstaterer med glæde, at afdelingen fortsat yder solide årlige bidrag til verdens mindste fuldrigger – "Georg Stage"™.

Søren Konradsen mindede om, at de nuværende medlemmer havde meget at takke afdelingens stifter, fyrmester Beldring, for men mente også, at de ligeledes måtte sende venlige tanker til de skiftende bestyrelser, der gennem årene har fastholdt afdelingen som et maritimt samlingspunkt i det omgivende lokalsamfund.

Vejle

Af Gudmund Hansen

Det er med vemod og beklagelse, at man i Under Dannebrog 4/2005 kan læse, at der er blevet én afdeling mindre i Marineforeningen, idet Vejle Marineforening, endda landets ældste, har måttet dreje nøglen. Det kan være svært at forstå, at der i en gammel søkøbstad af Vejles størrelse og med en mere end hundredårig søfarts- og skibbygningstradition ikke mere er basis for en afdeling af Marineforeningen. Det synes at fremgå af ”dødsannoncen”, at det er den for foreninger i almindelighed så skæbnesvangre trettrins mangelsygdom, der er dødsårsagen: 1) manglen på

kompetent bestyrelse, 2) manglen på medlemmer, og 3) manglen på lokaler.

Desværre er diagnosen svær at stille, før det er for sent, og alle genoplivningsforsøg forgæves. Hvor det begynder, og hvad der er skyld i hvad, er nok svært at finde ud af, men at det ene fører det andet og tredje med sig er hævet over enhver tvivl. Det, vi som menige medlemmer, har mest indflydelse på, er vel at finde, vælge og pleje ildsjælene. Og hvad mener jeg så med det? Jeg mener ganske enkelt, at vi skal være omhyggelige i valget af bestyrelse. Sørg for, at det er kompetente og seriøse kammerater, der foreslås og vælges - og så frem for alt bakke dem op i valgperioden, og ikke blot tro, at vores eneste forpligtelse er at vælge bestyrelsen, og så ellers nyde

frugterne af dens arbejde som kun nydende deltagere i de kammeratskabsaftener eller andre arrangementer, som vi nu finder passende. Jeg har hørt, at man i nogle foreninger har svært ved at få medlemmerne til at påtage sig blot en enkelt bakstørn i løbet af et år! Det kan da ikke være rigtigt, at vi forventer, at bestyrelsesmedlemmerne skal dække bord, servere maden og vaske op efter os og holde huset rent, mens vi andre så nøjes med at nyde bordets og kammeratskabets glæder.

Det er blot en af måderne at svække bestyrelsens lyst på, og måske kan det være første skridt mod undergangen. Sig derfor aldrig nej, hvis du bliver bedt om noget, der ligger indenfor dine mulighedsgrænser. Og meld dig gerne

frivilligt, hvis noget bliver ”udbudt”, for det er ikke rart for nogen at skulle blive ved med at spørge om hjælp.

At det er noget af en præstation i dagens Danmark, hvor vi jo alle har så travlt som aldrig før, at holde liv i en forening, hvor alle er frivillige og ulønnede, er vist klart for enhver. Det gøres kun ved hjælp af ildsjæle. Lad os passe godt på dem.

Gudmund Hansen har siden 1955 været medlem af Odense Marineforening og er i dag æresmedlem af Lokalafdelingen. Tjenestegørende i Søværnet 1937-1947 - fra mathelev til underkvartermester. Var med såvel den 9. april 1940 som den 29. august 1943.

Kommandoskibet THETIS i Svendborg

Svendborgs adoptionsskib fungerede som kommandoplattform under DANEX 05

Det var i rollen som kommandoskib for flotilleadmiral Lars Rosendahl Christophersen, Chef for Søværnets Taktiske Stab, inspektionsskibet THETIS ankom til Svendborg den 26. august. Sidst adoptionsskibet var i den sydfynske havneby, var i forbindelse med indvielsen af den nye marinestue tilbage i 1996. Så det var en yderst tilpas lokalafdeling den med ”dansk løsen” (tre kanonskud) fra THETIS kunne besvare med lige så mange skud fra afdelingens salutkanon.

Ifølge formand Kurt B. Kaysen var der programsat en række sportslige og gastronomiske events under det fire dage lange besøg. Starten var - ud over salutkanon og flagparade ved ankomsten - reception om bord for indbudte gæster fra byen og Svendborg Marineforenings bestyrelse. Byen kvitterede næste dag med reception for besætningen og udveksling af gaver i det nye zoologiske museum Naturama.

Herefter gik det slag i slag

Gaven fra THETIS bliver her overrakt Svendborg Marineforenings formand Kurt B. Kaysen af marineoverkonstabel Kristian Nielsen og skibschefen kommandørkaptajn Peter Tolderlund.

med underholdning af Søværnets Tamburkorps, fodbold for ”sjov”, værtshusbesøg i ”Martha-stuen”, golfturnering, opvisning med gummi-båd og helikopterredning.

Et besøg i marinestuen blev der også tid til. Såvel byen som

afdelingen fik overbragt en flot knobtavle fremstillet af marineoverkonstabel Kristian Nielsen. Svendborg Marineforenings gave til THETIS var en frimærkesamling bygget op omkring de nordatlantiske inspektionsskibe. Den smukke

gave er fremstillet og opbygget af afdelingens banjermester Ove Frisch (der også stod bag frimærkesamlingen om kongeskibe overbragt til Prinsgemal Henrik under DANNEBROGs besøg).

Medens det var unge skoleelever fra Svendborg Kommune der var gæster ombord på THETIS ved ankomst, blev det medlemmer fra Svendborg Marineforening og borgmester Jørgen Henningsen med byrådsmedlemmer der var med på hjemrejsen fra Svendborg til Nyborg.

”Alt i alt et rigtigt vellykket besøg, hvor mange af byens borgere benyttede lejligheden til at se det flotte skib, som i sin tid sammen med søsterskibene blev bygget på Svendborg Værft” siger Kurt B. Kaysen.

Svendborg Marineforenings velkomstgruppe nyder et glas kold øl på helikopteragterdækket af THETIS sammen med teknikofficer, orlogskaptajn P. G. Paulsen.

Brand om bord

Livsfarlig brand i maskinrummet på neddykket ubåd

Af Søren Nørby, cand. mag.

I maj 1975 deltog DELFINEN og SPRINGEREN i NATO-øvelsen BRIGHT HORIZON, der hovedsageligt fandt sted ud for Stavanger i Norge.

I øvelsen deltog både STANAVFORLANT styrken samt yderligere enheder fra både Danmark, Norge og Vesttyskland. Under øvelsen skulle de to danske undervandsbåde lokalisere og angribe en "fjendtlig" konvoj, der, beskyttet af eskortefartøjer, skulle forsøge at nå frem til Bergen.

De to danske undervandsbåde lå neddykket og patruljerede ved indsejlingen til Bergen¹, da der pludselig udbrød brand om bord på DELFINEN.

Brand om bord er noget af det farligste for en undervandsbåd. De små rum besværliggør en effektiv brandbekæmpelse, og røgen fra branden kan hurtigt få en ubådsbesætning til at miste orienteringen. Brandbekæmpelse var derfor noget, der blev øvet ofte.

Ubådene af Delfinen-klassen havde et stort strømforbrug, og da det under øvelse var vigtigt, at ikke skulle angribe med halvtomme batterier, når den "fjendtlige" konvoj dukkede op, snorklede man hyppigt. Ved solopgang var DELFINEN i færd med at snorkle, da ubådene, der opererede med ca. 1000-3000 meters afstand imellem sig, nåede frem til udkanten af deres patruljeområde, og derfor skulle dreje næsten 180°. For ikke at sejle fra SPRINGEREN, der lå yderst i drejet, sejlede DELFINEN først en hel cirkel, inden den gik på den nye kurs. Midt i drejet opstod der pludselig røg i maskinrummet.

"BRAND BRAND"

Snorklen bestod af både et indsugnings- og udstødningsrør, og man havde før oplevet, at et sådant drej kunne resultere i, at man trak sin egen ud-

stødningsrøg ind i ubåden. Der blev derfor ikke slået alarm lige med det samme, men kort tid efter stod det klart, at røgen kom fra området mellem skibssiden og bagbord dieselmotor. Klokkeren 04.45 gav maskinrummet beskeden "BRAND BRAND" til kommandorummet, men samtidig forsvandt strømmen i DELFINEN, og ubåden lå nu kun med nødsstrøm og uden fremdrift.

Maskinbesætningen gav sig straks i kast med at slukke ilden, men måtte snart opgive kampen, og måtte i stedet forlade maskinrummet. I kommandorummet aflagde de rapport, men situationens alvor var allerede klar for alle om bord, da kulsort røg fra maskinrummet var blevet spredt gennem ubådens ventilations-system, indtil det blev lukket ned.

I krigstid ville man være forblevet neddykket, og selv forsøgt at slukke ilden, men da der trods alt var tale om en fredstidsøvelse, blev det besluttet at dykke ud og prøve at få assistance fra SPRINGEREN eller andre fartøjer i nærheden. Klokkeren 04.50 dykkede ubåden ud, og samtidig blev hele besætningen purret for at se, om nogen var blevet røgforgiftet.

Maskinbesætningen lukkede maskinrummets forbindelser til resten af båden, så røgen ikke kunne slippe ud, og branden ikke fik mere ilt.

Med ilden lukket inde i maskinrummet var den største trussel mod ubådens overlevelse nu, om maskinbesætningen havde husket at lukke alle søventilerne, før de havde forladt det røgfylde rum. Hvis ikke risikerede man en langsom vandfyldning gennem en eller flere åbne søventiler, og et vandfyldt maskinrum ville have medført en stor risiko for ubådens forlis.

Hældningsmåleren blev derfor overvåget, indtil man var sikre på, at ubåden ikke tog mere og mere hældning agter, og der derfor ikke var vandindtrængen i maskinrummet.

Situationen om bord på

DELFINEN var nu stabiliseret, og chefen, kaptajnlejtant K. T. Madsen, overvejede derfor næste skridt. Der var reelt kun to muligheder: At trænge ind i maskinrummet og aktivt forsøge at slukke branden, eller at holde rummet lukket og vente til branden døde af iltmangel.

Den sidste løsning indebar umiddelbart færrest risici for besætningen, men kunne også give store skader på ubåden og derved i sidste ende lede til dens forlis. Chefens beslutning blev yderligere besværliggjort af det faktum, at det ene af ubådens to røgdykkerapparater befandt sig i det nu utilgængelige maskinrum. Af sikkerhedshensyn arbejdede røgdykkerne altid sammen to og to, så ét røgdykkerapparat var det samme som intet røgdykkerapparat.

K. T. Madsen overvejede at lade den ene røgdykker bruge luft fra BIBS-systemet², men det ville betyde, at røgdykkeren skulle trække en lang slange efter sig fra kommandorummet eller benytte et af de første BIBS stik i maskinrummet.

At slukke en brand i et kulsort rum med en lang slange efter sig, var ikke anbefalingsværdigt, og man valgte at vente på, at SPRINGEREN ville dykke ud og så overføre et røgdykkerapparat fra den. Teknikofficeren om bord var dog også af den overbevisning, at den bedste måde at slukke branden, var at holde dørene lukket og derved kvæle ilden.

Efter dette blev der etableret nødstrøm i kommando- og torpedorum. DELFINEN-klassen var bygget med to mere eller mindre uafhængige strømkredse, der principielt gik i hver side af skibet, og det stod snart klart, at der var en kortslutning i bagbord side. Det lykkedes derfor for kun at etablere strøm i styrbord side, men der-

ved kom både undervandstelefonen og radioen kl. 05.45 op at køre igen.

DELFINEN forsøgte først at få kontakt med SPRINGEREN over undervandstelefonen, men om bord på SPRINGEREN havde man ikke opdaget, at DELFINEN ikke længere var på sin plads i formationen, og havde forsat sejladsen og var nu udenfor undervandstelefonens rækkevidde. Fra DELFINENs bro forsøgte man at komme i kontakt med SPRINGEREN ved at kaste fem håndgranater i vandet, men kun en af de fem granater detonerede, og det lykkedes derfor ikke at opnå kontakt med SPRINGEREN³. Først klokken 07.51 lykkedes det at komme i kontakt med SPRINGEREN, der nu hurtigt kom DELFINEN i hjælp.

Via SPRINGERENs radio fik man nu kontakt både med land og med STANAVFORLANT, og her videregivet beskeden om ubådens havari. Kort tid efter ankom et patruljefly, der snart blev fulgt af en helikopter fra den canadiske destroyer HURON. Efter at helikopteren havde transporteret et røgdykkerapparat fra SPRINGEREN til DELFINEN, holdt den sig klar til at tage DELFINENs besætning om bord, hvis det skulle blive nødvendigt at forlade undervandsbåden.

Med det ekstra røgdykkerapparat og helikopteren i nærheden var det nu forsvarligt at prøve at trænge ind og bekæmpe ilden i maskinrummet. Da man kl. 08.52 åbnede for lugen ind til maskinrummet viste det sig dog, at teknikofficeren havde haft ret, og at branden på grund af iltmangel var gået ud.

Maskinbesætningen vurderede, at den i løbet af 6-8 timer ville kunne få etableret normal strømforsyning og fremdrivning på styrbord side. Da vejrudsigten meldte om tiltagende vind, valgte chefen, at lade DELFINEN slæbe ind til den norske flådebase Håkonsvern,

² Build-In Breathing-Systemet (BIBS) er et rør med ren luft under tryk, der går gennem hele ubåden. På røret er der med mellemrum anbragt studse, så det enkelte besætningsmedlem via deres BIBS-maskers tilhørende slange kan koble sig ind på nettet og få rent ilt. Hvis en ubåd vandfyldes, kan besætningen derfor få ilt gennem BIBS systemet, indtil den lader sig udsluse.

³ I Søværnets Havarikommissions rapport blev det bemærket, at DELFINENs håndgranater stammede fra en lot granater, der egentligt var blevet kasseret af hæren, men alligevel blev udleveret til DELFINEN da man ikke havde kunnet fremskaffe andre granater.

¹ Ifølge den efterfølgende rapport udarbejdet af Søværnets Havarikommission var positionen 59° 59'N 04° 39'E.

Undervandsbåden DELFINEN der brød i brand ud for Bergen i Norge (Foto fra Orlogsmuseets arkiv).

hvor man kunne få udført en nødtørftig reparation. Den danske korvet FLORA, der straks efter modtagelsen af DELFINENs meddelelse om brand om bord havde sat fuld kraft mod ubådens position, nåede frem og tog DELFINEN på slæb, indtil dens styrbords dieselmotor, otte timer senere, var klar til at drive ubåden frem. DELFINEN afgik dagen efter til København på en motor og ankom den 5. maj uden problemer efter en forlægnings på overfladen.

Brandårsagen

Det blev efterfølgende slået fast, at branden i maskinrummet var opstået på grund af en lille teknisk detalje ved snorklen. Når man i neddykket tilstand hævde snorklen op til overfladen, blev den fyldt med ca. 1100 liter vand. Orlogsværftets havde derfor udstyret snorklen med et lille drænrør, hvorigennem man kunne dræne vandet ud, inden snorklingen kunne begynde. Drænrøret var dog så lille, at tømmingen af røret tog lang tid, hvorfor maskingasterne var

gået over til at starte snorkelsejladningen på den "hårde" måde. Her kørte man snorklen ud og åbnede så begge klapventiler hurtigt efter hinanden. Derved løb de 1100 liter vand direkte ned i ubådens snorkelsump.

Mens dieselmaskinerne genopladede batterierne, sørgede snorkelofficeren (normalt næstkommanderende eller teknikofficeren) for at lænse vandet ind i en hjælpetank. Når snorklingen ophørte, kørte snorkelofficeren masten ind, mens han pumpede de 1100 liter fra hjælpetanken ud i havet.

Undervejs i DELFINENs levetid havde initiativrige maskingaster erstattet glasrøret med en gummislange. Formålet var bedre at kunne overskue hvornår røret var tomt, men om bord i DELFINEN var slangen desværre faldet af uden nogen havde opdaget det, hvorefter der var løbet vand ned over de elektriske installationer og fået dem til at kortslutte. Dette havde antændt isoleringen på hovedkablet mellem bagbord strømtavle og batteri. Havarikommisionen slog efterfølgende fast at ændringerne måtte "karakterisere[s] som værende direkte farlige for sikkerheden om bord."

Den efterfølgende reparation af DELFINEN kostede 50.000 kr.

Hjælp til hyggetur

Frederiksværk Marineforening tilbyder hjælp til tilrettelægning af besøg på Søværnets Grundskole

Det seneste Forsvarsforlig fik blandt meget andet - den konsekvens, at Søværnets Grundskole flytter fra Auderød i Nordsjælland til Nordjyske Frederikshavn.

I den forbindelse mener afdelingssekretær i Frederiksværk Marineforening, Leif Heby, at mange lokalafdelinger måske kunne tænke sig at lave en udflugt til området medens tid er.

"Nu er datoen for lukningen fastlagt", oplyser han og fortsætter - "Den 31. december 2007 skal skolen være rømmet og den sidste aktivitet afsluttet. Måske er vi heldige, at skolen afholder et sidste åbent hus inden lukningen".

Kontakt Frederiksværk Marineforening

Frederiksværk Marineforening står gerne til rådighed med tilrettelægning af en nostalgisk tur til området. Ud over Auderød er det også muligt at besøge "Det Gule Palæ" i den gamle Arresødal Lejr, samt få en tur ombord på den HØNEN - nu "Frederikke" - der i sin tid

fragtede Søværnets mandskab mellem Holmen og Toldboden.

Med lukningen af Auderød Lejren bliver Frederiksværk Marineforening også hjemløs. Fremtiden for marinestuen bliver formodentlig et lejemål i "Det Gule Palæ". Dette kræver dog en større renovering af huset, der på nuværende ser ud - "Som om det har være brugt til håndgranatøvelser", skriver Leif Heby.

Afdelingen har været ude og søge økonomisk støtte fra forskellige fonde og styrelser. Resultatet af disse anstrengelser er endnu ikke klarlagt, men bestyrelsen er dog rimelig optimistisk.

I forbindelse med arbejdet med det nye tilholdssted ønsker bestyrelsen at takke Keld Kragh, medlem af Holbæk Marineforening som har doneret et stort maleri af "Det Gule Palæ". Maleriet er udført af Keld Kragh's svigerfar tilbage i 1935. Herbert Hessner, Frederiksværk får også tak for på vejen, for den historiske skildring af Palæet han har skænket afdelingen. Er der personer der sidder inde med historier fra "Det Gule Palæ", må de meget gerne kontakte Frederiksværk Marineforening på mail leif.heby@hansen.mail.dk

EFFEKTER FRA MARINEFORENINGENS SLOPKISTE

BELIKA

- FLAGSKIBET INDEN FOR DANSK STRIK

Slipover

Pullover

Cardigan

Polopullover

Topkvalitet i 50% uld og 50% acrylic.
Leveres i str. 48 (S) til str. 66 (7XL) i marineblå med kendingstegn broderet med gylden silketråd på brystet.

Varene kan ses på
www.marineforeningen.dk under
Landskontoret - varekatalog.

BESTILLES OG KØBES I DIN AFDELING

Medens der er stor museal opmærksomhed omkring bevaring af gamle danske fragt træskibe, kniber det med engagementet, når det drejer sig om næste generation af grundpillen for de stolte danske skibstraditioner – coasterflåden. Det gør man noget ved i Svendborg Marineforening.

Carolinerne

Af Kurt Kaysen, formand for Svendborg Marineforening

I bogen "Caroline og de andre", udgivet af Handels- og Søfartsmuseet på Kronborg i 1995, kan man læse om, hvordan denne småskibstype kom til verden i 1950'erne som afløser for de nedslidte træskibe.

Småskibsfarten generelt er grundigt beskrevet, og der er mange spændende beretninger om de i alt 23 Carolinere, hvoraf de 20 blev bygget i Marstal. M/S "Janto" var i 1959 den sidste. Den blev udstyret med en MAK motor på 265 IHK, som gav en fart på 10 knob, til forskel fra de andre med lidt mindre Alpha-Diesel eller Vølund motorer til 8-9 knob. De var alle sammen lige under 150 BRT og lastede ca. 240 tons. "Janto" blev i 1965 omdøbt til "Jane" af Vejle. I 1994 var den og "Samka" af Marstal de sidste af denne serie, som ikke var ombygget. Det var vanskeligt for en selvejer at opretholde en levevej med et sådant skib, så der var fare for, at de snart ville forsvinde.

Derfor købte en forening på Samsø - med Søfarts redaktør, Per Rungholm som indpisker - "Jane" og fortsatte fragtfart i moderat tempo med frivillige ulønnede medlemmer. Skibet hed nu "Caroline Samsø" med hjemsted i Ballen. I 2001 ønskede bevaringsforeningen på Samsø afløsning fra engagementet, og der blev fundet mulighed for at overtage det i Svendborg. Navnet blev ændret til "Caroline S.", hvor "S" både relaterer til Svendborg og til det gamle lokale rederi A.E.S., hvis fleste skibsnavne endte på "S".

I Svendborg Marineforenings 90 års jubilæumsskrift står der:

Medlemmer af Svendborg Marineforening er hovedaktører, når det gælder drift af den bevaringsværdige coaster "Caroline S." Skibet ejes og drives af Fore-

Dansk coasterfart anno midt halvtredserne – "Samka" og "Caroline S". (Foto: Seapress/Søfart)

ningen Caroline S og har hjemsted i Svendborg.

Det er beskæftiget i fragtmarkedet fortrinsvis mellem danske provinshavne og bemandede hovedsageligt af pensionerede søfolk fra hele landet, en stor del heraf Marineforenings-medlemmer.

Udover fragtfart gives der eleverne ved de maritime skoler mulighed for sejlads, hvilket specielt blandt de helt unge på grunduddannelsen vækker begejstring.

Eleverne fra Svendborg Søfartsskole medsejler således enkeltvis en uge af gangen, og får derved en god forståelse for og indsigt i forholdene til søs.

Udover denne beskrivelse kan det nævnes, at der sejles ture i det sydfynske øhav med passagerer f.eks. til museumsbesøg i Marstal, fisketure og ture med MF-medlemmer til nabo afdelingerne. Desuden lægger skibet dæk til diverse havnearrangementer.

Afdelinger under Danmarks Marineforening er velkomne til at rette forespørgsel om mulighed for sejlads eller deltagelse i arrangementer.

Alt sammen er dels for at synliggøre projektet og fremvise skibet, og dels for at tjene penge til vedligeholdelsen.

Foreningen søger stadig aktive medlemmer, som vil tage en torn i styrehuset, i maskinen eller i kabyssen. Se hjemmesiden www.caroline-s.dk eller ring til formanden J.H. Frederiksen tlf. 6221 7041 / 4075 8703.

Blandt foreningens aktive medlemmer er dannet et Caroline's Sangkor, med godt 20 deltagere, som bl.a. synger de gamle shanties.

Da m/s "Samka"s ejer gav op på grund af det trængte fragtmarked, overtog en forening i Marstal skibet for at bevare det, på samme måde som med "Caroline S". Nu har de dog i Marstal opgivet at sejle med last og bruger det som rent museumsskib.

(Tilrettet af redaktionen)

DISTRIKT I STORKØBENHAVN

Leni Kühn Ketler
Vestergårdsvej 44 st.tv.
2600 Glostrup
Tlf. 43 96 99 42
E-mail: havhexen@ketler.biz
Roskilde, Kongens Lyngby, Amager,
København, Brøndby, Gentofte,
Frederiksberg, Ishøj

ROSKILDE – Ultimo juli var fem medlemmer og fire ledsagere på en firedags tur til svenske Karlshamn for at besøge den lokale afdeling af Flottans Män.

Gæsterne fra Roskilde var så "heldige", at der netop i besøgsdagene var Østersøfestival i byen. "Der var musik overalt i byen, mange boder, tivoli og forførdelig mange mennesker" skriver Kristian M. Pedersen. På førstedagen af besøget var der stor velkomstsooper med masser af kogt laks. 19 medlemmer og ledsagere fra Flottans Män deltog. Under arrangementet modtog Svend Bergen og Kristian M. Pedersen Flottans Mäns for tjensttegn for den store indsats de havde gjort for at genoprette venskabsforbindelsen mellem de to lokalforeninger. Kristian M. Pedersen overbragte efterfølgende Roskildes gave, bestående af hæftet "Glimt fra Dansk Søværn og Søfart" samt en flaske Poulsen Bitter.

De følgende dage fik den en på opleveren med blandt andet skærgårdssejlsads, besøg på det lokale punchmuseum, byrundtur, sangkoncert af Flottans Mäns sangkor samt haveparty hos afdelingsformand Rolf Parlhø.

"En stor tak til Flottans Män i Karlshamn for et hyggeligt og veltilrettelagt arrangement" slutter Kristian M. Pedersen sin rapport.

Til Fregatskydningen den 13. august var der tilmeldt 38 skytter. Afgående fregatkaptajn Arne Lykner ankom stadsmæssigt ombord i en cykelrickshaw. Inden skydearrangementet gik i gang var der optagelse af Johnny Birk Petersen som nyt medlem.

Med Arne Lykner som førsteskytte sank fregatten 303 skud senere med det resultat, at Roskilde Marineforenings fregatkaptajn nu lyder navnet Ib Rasmussen. Ellers blev re-

sultaterne som følger: Blændsejl: Henning Skjoldby for Erik Ernst. Fore Bramsejl: Kristian M. Pedersen for Jørgvan. Store Bramsejl: Benny Pedersen for Dorte Jensen. Berginsejl: Hilbert Eilersen for Café 42. Fore Mærsejl: Niels Jørgensen for Finn Lorentzen. Store Mærsejl: Knud Mortensen for Johnny Sabild. Mesanen: Finn Lorentzen for Carl H. Hagemann. Fokken: Bjarne Pedersen for John Andersen. Storsejl: Henning Skjoldby for Mogens Andersen. Krudtkammer: Kurt Hansen. Skroget: Ib Ketler for Ib Rasmussen.

KONGENS LYNGBY – "Efteråret startede med den årlige sejltur med Baadfarten på Furesøen i slutningen af august. Et halvt hundrede deltagere havde tilmeldt sig, og vi var begunstiget med flot vejr og Kirsten Bøeg-Jensens lækre sandwiches med efterfølgende kaffe og kage. Kirsten havde smurt rigeligt, så flere deltagere hjembragte en doggie bag. Robin Birk hyggede blandt os med sin medbragte harmonika. Den har han bare at medbringe i fremtiden. Under de to timers sejlsads på søen stod Søren Nielsen atter for salget af øl, vand og vin, oplyser Peder Møller Hansen og fortsætter – "Eftersommeren er jo en travl tid og er også tidspunktet, hvor vores svenske venner Flottans Män i Halmstad inviterer til krebsegilde. De alt for få medlemmer fra Kgs. Lyngby, der benyttede sig af tilbudet om at deltage, kan fuldt ud bekræfte at det simpelthen er

Klar til underholdning af "Flottans Kavaljerer".

alle tiders oplevelse. Som jeg tidligere har fortalt, er svenskerne eksperter i at feste, alt er flot arrangeret og vel planlagt. Flot modtagelse af ordstyrer Kjell Jönsson, lækker mad fabrikeret af Bengt Meier og medhjælpere. Perfekt indkvartering privat eller i lækre kamre på Kadettskolan til en særdeles rimelig pris. Halmstad afdelingen har deres eget kor "Flottans Kavaljerer", som i løbet af eftermiddagen og i aftenens løb gav flere eksempler på de mange kendte og ukendte svenske sømandsange. Underholdning i topklasse, atter en dejlig oplevelse i Halmstad. En dejlig oplevelse fik de af vores jubilare der havde mulighed for at deltage i Jubilarstævnet på Holmen. Alle rapporterer dagen som en grande succes. Det ser også ud til, at nogle af de 'civile' deltagere har fået øjnene op for Marineforeningen og det kammeratskab, der eksisterer blandt os. Skulle vi ikke sætte os det som mål for 2006 at runde de 10.000 medlemmer

Flottans Män's marinehus i Halmstad ligger som en perle ned til vandkanten.

på landsplan – det skylder vi os selv, vores nyudnævnte Landsformand og ikke mindst hans forgængere på posten, der har kæmpet for at nå dette mål".

I september tager afdelingen en tur til Vikingeskibsmuseet i Roskilde med afsluttende frokost i Roskilde Marineforening. I samme måned stiller folkene fra Kongens Lyngby med flaget til indvielse af Ishøj Marineforenings nye og større lokaler. Oktober byder på middag på Lottenborg med foredrag af kaptajnlojtnant Per Herholdt Jensen med titlen 'Grønland rundt fra Thule til Station Nord'. Gæsterne ved arrangementet kan også glæde sig til, at foredragsholderens grønlandske hustru vil komme med sine kommentarer under foredraget. Før middagen er der optagelse af nye medlemmer. I november står der Andespil på programmet.

"Vi har desværre måtte sige farvel til et medlemmer. Willy Hertzelmann Larsen afgik ved døden den 8. juli efter kort tids sygdom i en alder af 85 år. Willy har været medlem af afdelingen siden 1951 og vil sikkert blive husket af mange for hans deltagelse ved adskillige Landsskyttestævner samt lokale skyttestævner. Den 27. juli døde Frede William Rasmussen efter lang tids sygdom. Frede har sejlet en del år som skibstømmer i Handelsflåden, arbejdet i Grønland, på Færøerne og i Algier, og havde på et tidspunkt 'Søfartshuset' (museum) i Rudkøbing. Frede blev kun 62 år gammel. Ved begge bisættelser deltog afdelingen med flaget - "Æret være deres minde" slutter Pe-

der Møller Hansen. Der kippes med flaget for Willy Bode, 65 år den 14. november. Flemming Thorup 70 år den 22. november og Edward Jensen også 70 år den 1. december.

AMAGER – ”Afdelingens sommerfest løb af stabelen i Haveforeningen Mejlgården den 25. juni med 24 hatteklædte deltagere, der havde en dejlig dag” beretter Søren Konradsen”

Eftersommeren indledtes den 6. august med den traditionrige motionscyklings ”Tour de Amager” - denne gang for 11 motionister til det gamle Dragør langs kysten i flot sommervej. Ved den efterfølgende frokost i Marinestuen skaffede 24.

Kasserer Søren Konradsen markerede sin 50 års fødselsdag i Marinestuen den 14. august, hvor godt 50 m/k'er fandt vej – ”En herlig dag, som der hermed takkes for”, siger fødselaren.

”Soldatens Dag” er i år lagt den 12. oktober kl. 18.30 på Frederiksberg Rådhus. Københavns Samvirkende Soldaterforeninger byder alle velkommen (pris kr. 40,-). Årets Marinegudstjeneste i Kastrup Kirke er fastlagt til den 30. oktober kl. 10. Alle er velkomne. Afdelingens 17 års fødselsdagsfest finder sted den 5. november kl. 17.30 i ’Laden’.

Kammeraterne kipper med flaget for Svend Erik Larsen (cafeteriabestyrer på Marinestation København), der fylder 60 år d. 5. december.

DISTRIKT II NORDSJÆLLAND

Elektriker Birger Tykskov
Rosenvænget 13^{TM}
3600 Frederikssund
E-mail: birger@tykskov.dk
Søllerød, Helsingør, Hørsholm/Rungsted,
Gilleleje, Hundested, Hillerød,
Frederikssund, Frederiksværk

HELSINGØR – ”Naverhulen” lagde midt i juni rum til Helsingør Marineforenings årlige Fregatskydning, oplyser Bjarne Nielsen. Med 30 gaster klar til mønstring kl. 10:00 var der straks pres på fregatten, der i dagens anledning var opstillet i laden. Om det var frokosten der trak ud, eller manglede skydeevne oplyses ikke, men fregatten overgav sig først sidst på eftermiddagen på

skud af Svend Jørgen Hansen, der efterfølgende blev udnævnt til Fregatkaptajn 2005.

For ægtefælder og de gaster der ikke kunne komme op om morgenen, var der rafling, brætspil, pistolskydning og pilekast. Efter præmieoverrøkelserne stod den på kammeratlig samvær sammen med ”naverhulens” medlemmer.

Afdelingen mønstrede 13 medlemmer til fanemarchen til Kronborg på Valdemars Dag. Helsingør Pigegarde og Hjemmeværnets Musikkorps stod for den musiske underholdning. Efter uddeling af diverse flag og faner samt afholdelse af en kort andagt fortrak Marineforeningens medlemmer til marinestuen, hvor der var sammenkomst med ”gastinderne” og Garderforeningen.

Medlemmerne skal huske ulkeaftenen i oktober og stiftelsesfesten den 12. november 2005.

HUNDESTED – ”I foråret blev der nedsat et aktivitetsudvalg bestående af medlemmer uden for bestyrelsen. Ideen med dette udvalg var, at de skulle komme med forslag til forskellige arrangementer” skriver Verner Justesen.

Blandt de mange forslag udvalget barslede med, har bestyrelsen købt ideen med frokost den første lørdag i måneden. Her kan medlemmerne for billige penge købe en let frokostatretning. Som det ser ud på nuværende, er det et arrangement, der skal fortsætte.

Blev lørdagsfrokosterne en succes, kneb det mere med Berlin udflugten. Den måtte aflyses på grund af manglende tilslutning.

Fregatskydningen sammen med kollegaerne fra Frederiksværk og Frederikssund forløb fint. Folkene var heldige med vejret, der stort set stod på tørt hele dagen.

Næste større begivenhed er oktoberfest med ål ad libitum og dans på dækket.

GILLELEJE – ”Den lille havnefest” er efterhånden en god forretning for Gilleleje Marineforening, siger Søren Svendsen. ”Vi har igen i år passet baren og denne gang også et øltelt. Det er flot af Havnens festudvalg at hjælpe Marineforeningen på denne måde, da pengene er et godt tilskud til huslejen”.

Med Ole-Peter Svendsen som leder har travlvejholdet haft en travl sæson. Med to træningsaftener om ugen og deltagelse i regattaer i Hundested, Lynæs, Gilleleje og København har der været nok at se til for de gæve roere.

Ifølge det oplyste er sæsonens bedste resultat en finaleplads med en efterfølgende placering som nummer fire ved regattaen i København.

SØLLERØD – ”Det er længe siden vi har ladet høre fra os, men vi lever stadig” skriver L. H. Runager. Aktiviteterne i afdelingen centrerer sig om de månedlige medlemsaftener. Her startes altid med skafning – ”Så kan medlemmerne - om ikke andet - selv levere underholdningen med at diskutere såvel lokale som globale problemer” - lyder det fra L. H. Runager.

Men hjælp udefra har de dog fået i Søllerød. Landskontorets til tider flittige medarbejder, Ib Ketler, har været forbi med et interessant foredrag om fingeraftryk. For at fylde op på rækkerne havde bestyrelsen inviteret kollegaerne fra Lyngby, Hørsholm og Gentofte.

DISTRIKT IV SYDSJÆLLAND

Skibsfører Henrik Marrill Christiansen.
Grønsundvej 17
4780 Stege.
Tlf. 55 81 10 88.
Mobil: 51 23 50 70.
Næstved, Møen, Køge, Vordingborg,
Stevns, Haslev

MØEN – Flere begivenheder har hen over sommeren sat sit præg på arbejdet i Møens Marineforening. Ca. ét år efter

Mønekoret synger chef **METTE MILJØ**, premierløjtnant Jens Kenneth Johansen og besætning fra borde.

DISTRIKT III VESTSJÆLLAND

Overmekaniker Edward Jelen
Nankes Plads 2
4220 Korsør
Tlf. 5835 2950
Kalundborg, Nykøbing Sjælland, Slagelse,
Holbæk, Korsør, Skælskør

NYKØBING SJÆLLAND – På baggrund af et foreningssponsorerat på et par stykker gode smørebød og lidt godt til gaven, forventer afdelingen et godt fremmøde til pudseften den 5. oktober - ”Gerne med et par nye ansigter”, lyder det fra Flemming Restrup Hansen.

Fødselsdagsfesten den 15. oktober er allerede omtalt i detaljer i Skibsklokken nr. 3 – også her ønsker bestyrelsen et stort fremmøde. Det sammen gælder naturligvis til julefrokosten den 26. november.

Ellers kipper afdelingen med flaget for Ralf Kähler Nielsen 65 år den 18. september, Michael Meinert Jensen 50 år den 27. september, Steen Voss 60 år den 4. november, Peter Henriksen 65 år den 22. november og for Mogens Gisselbæk 60 år den 30. november.

Lindholm Færger lagde dæk til Møens Marineforenings tur til forskningsøen.

adoptionen vendte METTE MILJØ den 11. juli tilbage til adoptionsbyen Stege. Til glæde for såvel besætning som Møenboerne var det skibets besætning to, der på dette togt havde vagten. Med premierløjtnant Jens Kenneth Johansen i spidsen deltog besætningen sammen med repræsentanter fra byrådet og medlemmer af Marineforeningen i en række vellykkede arrangementer under besøget. Preben Kristiansen fremhæver blandt andet Mønkorets velkomstsang der sammen med den røde løber og velkomsttale af kulturudvalgsformand Kjeld Aner Nielsen, satte kolorit på ankomstseancen.

Ellers stod den på diverse middage og frokoster i henholdsvis Marinestuen og ombord på adoptionsskibet. Et festligt bymarked og åbenhus på METTE MILJØ skabte en populær ramme om de to dages arrangement.

Afdelingen har også været på to ture til forskningsøen Lindholm. Transporten forgik ombord i den nye Lindholm Færge. Der har også været tid til et besøg på Møns Fyr. Her fortalte overassistent Bent Hemmingsen om fyrets historie op gennem tiderne. Fyret er nu fuldt mekaniseret, og Bent Hemmingsen skal derfor overgå til tjeneste i Fyr & Vagervæsenet.

HASLEV – Haslev Marineforening kipper med flaget for Palle Nielsen 65 år den. 30. oktober, Henrik Houllind 65 år den 20. november og Preben Johansen 65 år den 23. november.

KØGE – De historiske vinkler fylder meget i Køge Marineforening. Selv om sommerferien normalt giver ro i landets marinestuer, har Køge Marineforening aktivt bidraget til at give en flok svenske turister en god og oplevelsesrig besøg i den vestsjællandske købstad.

En udfaset svensk ministeryger M20 – nu ejet af 10 tidligere medlemmer af den svenske marine – anduvede Køge Havn og lagde sig lige ud for Marinehuset. Programmet bød blandt andet på en tur gennem Køge med pensioneret orlogskaptajn, Palle Nielsen som kyndig guide. ”Efter en god og sund skibsfrokost i marinestuen, hvor også kammerater fra Køge Marineforening deltog, sluttede programmet af med, at Palle Nielsen fortalte om træfningen i Køge Bugt år 1710 mellem admiral Gyldenløves og grev Vagtmeisters flåder. Det var her kommandør Hiutfeldt og 600 mand sprang i luften med deres skib DANNEBROGE”, oplyser Jørgen Ejner Pedersen. M20 der nu sejler som museumsskib, anløber efter planen Køge i løbet af foråret 2006.

Fregatskydningen er afviklet den 21. august med rekorddeltagelse på 50 skytter. Lige om hjørnet er der den 27. oktober foredrag i Marinehuset ved Grønlandsfarer Georg B. Marum. Ålegilde. julefrokoster med mere kan medlemmerne orientere sig om på afdelingens nye hjemmeside www.koegen-marineforening.dk.

DISTRIKT V BORNHOLM

Flemming Svendsen
Sigurdsgade 26
3700 Rønne
Tlf. 5695 3943
Bornholm

RØNNE – Med 75 medlemmer og ægtefæller omkring grillen og på dansegulvet, blev grillfesten i august en rigtig god oplevelse, lyder det fra Borge Dahl-Mortensen. Samtidig vil han på bestyrelsens vegne, takke de medlemmer der forestod det praktiske arbejde.

Den 27. august har afdelingen forestået den årlige kransenedlægning ved Søfartsmøntet på havnen. Efterfølgende var der jubilarfest på Sjøgaarinj. Her benyttede man lejligheden til at byde nye medlemmer velkommen i Danmarks Marineforening.

Ebeltoft Marineforening havde i september ca. 40 personer på udflugt til Bornholm. Som en del af arrangementet var der afsat tid til et besøg i Marinestuen i Rønne. Ifølge Børge Dahl-Mortensen tog bornholmerne godt imod de jyske gæster.

Fra september og vinteren igennem er der igen kammeratskabsaftner og søndagssild på programmet. Medlemmerne opfordres til at møde talrigt frem.

DISTRIKT VI LOLLAND-FALSTER

Erik Jensen
Tornskadevej 495
4900 Nakskov
Tlf. 5495 5218
E-mail: ej@jensen.tdcadsl.dk
Nakskov, Nykøbing Falster

NAKSKOV – Nakskov Marineforening deltog i juni og juli i to kransenedlæggelser på Fehmarn, skriver Erik Jensen og fortsætter - ”Den 11. juni

lagde vi sammen med marinehjemmeværnet i Vordingborg og marineforeningen i Burg en krans på graven for de to faldne danske korporaler, fra den ”Slevsvig- Holstenske krig” i 1864. Gravstedet passes i øvrigt af bystyret i Burg.

Den 26. juli lagde vi også krans ved mindestenen på ”Gammerstorf Strand” for at mindes det tyske skoleskib ”Niobe”s forlis i 1932, hvor 69 kadetter omkom.”

”I juni fik vi tilbudt en sejlur med marinehjemmeværnets båd MHV 901 ENØ til Langeland. Det var vor mening at aflægge Langelandsfortet et besøg, men det skulle gå anderledes. På vejen mellem Spodsbjerg og fortet fik skibets chef besked på omgående at gå på redningsaktion da to lystfiskere var kænret og lå i vandet 6 sømil syd for Spodsbjerg. Skibets chef, gav tilladelse til at tage 4 af os ”gamle marinere” med.

Da skibet nærmede sig det angivne sted, blev MOB - båden klargjort for det tilfælde, at der skulle bjærges på lavere vand end ENØ kunne besejle. På vej til stedet kom der besked fra SOK om, at den helikopter vi kunne se, netop havde bjerget 2 mand, der nu var på vej til Svendborg Sygehus. Samtidig bad de om at få båden bjærget og bragt ind til land.

Alt endte lykkeligt og det var interessant, at være med på turen og opleve, hvor effektivt vores marinehjemmeværn fungerer. Men til Langelandsfortet kom vi så ikke denne gang”.

Afdelingens sommertur gik til Middelaldercentret ved Guldborgsund. Turen startede med bus fra Nakskov og efter en times kørsel ankom gruppen til Middelaldercentret, hvor den bestilte guide fortalte levende om, hvordan det var

Nakskov Marineforening lægger krans på Fehmarn.

MHV 901 ENØ
bound for
Langeland.

at være købmand og borgmester i "Sundkjøbing" omkring år 1395. Efter en times interessant rundvisning overværede medlemmerne affyringen af bliderne, den tids værste krigsmaskiner. Appetitten havde på dette tidspunkt meldt sig, så folkene begav sig nu til "Den gyldne Svane", hvor der blev serveret "Ølkonens tallerken" med tilhørende middelalderøl. Turen med kammeratligt samvær i marinestuerne.

"Efteråret byder på et nyt tiltag, idet vort medlem Georg Bentzen arbejder i højeste gear med etablering af foreningens første sangkor. Vi ønsker ham al held med arbejdet" slutter Erik Jensen.

NYKØBING FALSTER – Også falstringerne har god gavn af Marinehjemmeværnets MHV 901 ENØ. Ifølge Hans Chr. Larsen var 13 medlemmer og hustruer tidlig sommer på en hyggelig dagstogt ombord på skibet. Turen sluttede med ud-søgt forplejning. "Nykøbing Falster Marineforeningen vil gerne takke Marinehjemmeværnet for en yderst underholdende aften" skriver Hans Chr. Hansen og oplyser samtidigt, at lørdagsspisningen stadig er en succes med 30 spisende gæster plus det løse.

Afdelingen kipper med flaget for Jørgen Flemming Jensen 50 år den 22. oktober, Ib Vagn de Molade Hansen 70 år den 27. oktober samt Palle Bjørn Rasmussen 50 år den 27. november.

DISTRIKT VII FYN

Maskinmester Børge Ferning
Lærkeparken 19
5800 Nyborg
Tlf. 6531 6395
Odense, Bogense, Svendborg, Nyborg,
Assens, Kerteminde, Marstal, Ærøskø-
bing, Faaborg, Langeland, Middelfart

SVENDBORG – "Søndag den 31. juli sejlede 36 medlemmer fordelt på museumsskibene toldkrydsjagten "Viking" og coasteren "Caroline S." ud på den årlige tur til nabomarineforeningerne, denne gang til Ærøskøbing. Vi fik en flot modtagelse af kammeraterne derovre og nød en god frokost i deres marinestue" siger formanden for Svendborg Marineforening, Kurt Kaysen.

Tirsdag den 9. august arrangerede aktivitetsudvalget en cykeltur til Ollerup for at se det nyligt indrettede krigsmuseum i en bunker fra 2. verdenskrig. Derefter var ca. 40 deltagere forsamlet til frokost i

Erik Trolle-Schultz' dejlige have.

Under afviklingen af "Classic Regatta" for ældre lystfartøjer af træ i uge 32 bidrog Marineforeningen og afdelingens "Mariehøns" på mange måder ved arrangementet, først og fremmest ved bespisningen af de næsten 200 deltagere.

Fregatskydningen afholdtes for 20. gang i Christiansminde den 14. august. Der blev som sædvanlig sejlet fra havnen til broen derude med "Helge", og derefter marcheret op til skydehuset. Den nye Fregatkaptajn, Morten Nielsen, blev fundet da skud nr. 208 ramte krudtkammeret.

De 9 sejl var forinden skudt ned af: Bjarne Jensen, Poul Hansen, Erik Trolle, Peter Kruse, Jørgen Hansen, Erik Thomsen, Peter Kruse, Kurt Kaysen og Tage Eriksen.

Efter at fregatten var sænket, skød nogle af de til frokosten ankomne damer hver 3 skud til skive. Vindere blev nr.

1 Gunver Ibsen, nr. 2 Inger Nielsen og nr. 3 Gerda Jensen. Alle blev præmieret med vin. Fregatkaptajnen fik en lille kanon til ejendom, og det blev straks konstateret, at den virkede.

Større arrangementer i sidste kvartal er efterårsfest i hotel Christiansminde lørdag den 29. oktober, kammeratskabsaften med spising i marinestuen tirsdag den 15. november og julefrokost i 'Den Private' lørdag den 3. december.

Afdelingen kipper med flaget for: Eigil Larsen 70 år den 15. oktober, Tommy Thomsen 75 år den 19. oktober, Vagn Jensen 60 år den 30. oktober og Sven Nissen 70 år den 21. november.

NYBORG – Under kyndig ledelse af Kurt Verner var der medio juli gang i den musiske underholdning i Nyborg Marinestue, oplyser Hans Biering.

Aften udformede sig som en sangerdyst mellem tyske "Die Saalhunde" fra Volks-werft Straalsund og de lokale "Nyborg Shantymænd".

Der blev arrangementet igennem klappet meget, så det er svært at afgøre hvilket nummer der vandt mest gehør. Men ifølge Hans Biering vakte en gl. russisk sømandsvise fremført på originalsprog af et medlem af "Die Saalhunde" stor gehør.

Det forlyder også, at Jørgen Henrichsen flere gange måtte lade Riga Balsam vederkvæge de tørstige sangeraner for at få stemmelejet tilpas højt op. "Nyborg Shantymænd" sluttede aftenen med Rolling Home, fremført så der ikke var et øje tørt.

Den 4. november er der kammeratskabsaften med foredrag om flystyrret på Thulebasen.

Afdelingen kipper med flaget for Flemming Colding 60 år den 27. oktober, Hans Christian Clausen 70 år den 1. november, Peter Vindum 50 år den 15. november, Bent Alberg 80 år den 18. november, Finn Stougaard Nielsen 60 år den 20. november, Preben Dalby 70 år den 23. november, Aksel Møller 75 år den 28. november og Kurt Erling Andreasen 60 år den 5. december.

ASSENS – Det blev ikke så lidt af en succes, da Esbjerg Marineforening den 13. august skød Esbjerg Festuge i gang med salut, oplyser Finn Ekkelund i en pressemeddelelse. Den Marineforeningsrelaterede succes fortsatte, da et af festugens indslag var en shantifestival med deltagelse af blandt andet Assens Marineforenings shantikor. Ud over fynboerne medvirkede Esbjergkoret Capstan samt seks tyske og fire hollandske shantikor.

"Vi fik en fantastisk god behandling i Esbjerg" siger Finn Ekkelund, formand for Assens Marineforenings Shantikor. Med afdelingsformand Ole Julsrod ombord i bussen nåede gruppen frem til salutten på havnen – "Vi fik en meget fornem modtagelse hos kammeraterne i Esbjerg, der også sørgede for en rigtig lækker frokost til os. Vi håber at kunne deltage, når Esbjerg om et par år igen har shanty festival" lyder det fra Finn Ekkelund.

Det fynske shantikor optrådte ved to arrangementer. Først ved en telkoncert på havnen og senere under en stor koncert i Esbjerg Musikhus. Med 900 tilhørere på lægterne blev det et stor oplevelse for de mange sangere, der afsluttede koncerten af med fællessang på tre sprog.

Assens
Marinefore-
nings Shanty-
kor underhol-
der i Esbjerg
Musikhus.

Dagen sluttede med middag og aftenfest.

På hjemmefronten har afdelingen fået træbeklædt Marinehusets vest- og sydside og afholdt Fregatskydning. Anton Kjems Hansen fortæller, at 46 skytter havde en god skydning.

Med flaget, Willemoesgården og tidligere fregatkaptajner i spidsen, kunne skytterne efter afgivet salut begive sig fra honørkajen til morgenmad i Marinestuen. Sidste års resultatmæssige fiasko - det lykkedes ikke at finde en vinder -

DISTRIKT VIII SYDØSTJYLLAND

Kurt Møller Jensen
Teaterstien 4, 2. th.
6100 Haderslev
Tlf. 7452 5540
E-mail: kurtmj@tiscali.dk
Padborg/Gråsten, Sønderborg, Fredericia,
Kolding, Haderslev, Aabenraa

PADBORG-GRÅSTEN - Maritimhistorisk Forening for Egersund og Gråsten er i gang med at producere en bog om småskibe fra de to lokalsamfund. Ifølge afdelingskasserer Hans Jepsen er projektet løbet ind i finansielle problemer. "Der er ikke arbejdskapital nok. Som en lille nystiftet forening kan Maritimhistorisk Forening for Egersund og Gråsten ikke uden de nødvendige midler sætte produktionen i gang" skriver Hans Jepsen.

Bogen er planlagt til godt 200 sider og rummer blandt andet et registrant med omkring 180 skibe fra de to byer.

Hans Jepsen håber, at blandt andet medlemmerne fra Padborg-Gråsten Marineforening samt naboafdelingerne vil bakke op om projektet. Der skal ikke betales nu, men Maritimhistorisk Forening vil gerne have et overblik over, hvor stor kapitalgrundlag de råder over. Interesserede kan kontakte forfatteren Claus Ellehaug på telefon 74453593

AABENRAA - Niels P. Petersen har sendt en rapport om afdelingens aktiviteter i årets første halvdel. Ud over nytårsfrokost, generalforsamling, besøg af kollegaerne fra Fredericia samt afdelingens egen majudflugt til Heilighenhafen, Tyskland, er det der lyser mest op på papiret beskeden om, at afdelingens mangeårige med-

lem og siden 2003 æresmedlem af Lokalafdelingen - Hans Peter Bech Fallesen - den 13. marts rundede et skarpt hjørne.

Hele 90 er det blevet til af slagsen. Niels P. Petersen skriver "At Fallesen er én af dem, der møder op næsten hver søndag i marinestuen, og deltager i alle vore arrangementer. Vi ønsker ham alt godt i fremtiden, og ser frem til den næste runde dag".

Men ellers stod først halvårs programmet som skrevet blandt andet på nytårsfrokost med fuld hus - det vil sige 50 personer - i marinestuen. Menuen var sædvanen tro, stort ta' selv bord med sønderjyske specialiteter.

Generalforsamlingen i februar trak knap så mange. Her deltog 42 medlemmer. "Der var ikke meget nyt. Vi havde et mindre underskud, men vi har også afdraget lidt ekstra på vores pavillon, som jo er finansieret af "Marineforeningens Venner", til hvem vi betaler husleje", oplyser Niels P. Petersen

Der var genvalg til alle i bestyrelsen. Dog byttede formand og næstformand plads, således at formanden nu hedder Klaus Dittmann medens næstformanden lyder navnet Kaj Æbeløe. Efter 25 minutter til generalforsamlingen tog det lidt længer tid at fordøje "Eisbein med Saukraut" med diverse skyllemidler. "En fornøjelig eftermiddag og aften" forlyder det fra afdelingen.

HADERSLEV - Palle Kok har sendt et opslag fra afdelingsbladet. Her fremgår det, at afdelingen skal på udflugt til Zeppelin Museet den 2. oktober. Der er mulighed for samkøring med afgang kl. 12:00

fra Hertug Hans Plads. Efter museumsbesøget forlægges der til Soldaterskoven, for at se hvor stor en Zeppelinhangar faktisk var. Man kan også læse, at den 14. oktober står den på skafning med damer. Ellers er der kammeratskabsaften den 10. november, julefrokost den 25. november, julemandsankomst til Haderslev Marinestue den 3. december og endelig julehygge den 17. december.

Der kippes med flaget for Hans Frederiksen 60 år den 2. november, Jørgen Adolphsen 80 år den 18. december, Jørgen K. Friis 75 år den 18. december og Aksel Kjær 75 år den 23. december.

Der kippes med flaget for Hans Frederiksen 60 år den 2. november, Jørgen Adolphsen 80 år den 18. december, Jørgen K. Friis 75 år den 18. december og Aksel Kjær 75 år den 23. december.

DISTRIKT IX SYDVESTJYLLAND

Jørn Petersen
Sct. Catarinae Plads 3
6760 Ribe
Tlf. 7542 0586
Esbjerg, Fanø, Rømø, Tønder, Ribe

ESBJERG - Som skrevet i afdelingsstoffet fra Assens var der fuld damp på de maritime sangstrofer under Esbjerg Festuge den 13. til 20. august. Som sædvanligt var Esbjerg Marineforening yderst aktive med blandt andet åbent hus arrangement i begge weekend-

er. "Vi havde for en stykke tid siden ansøgt Tuborg-Fonden om økonomisk tilskud til en markise på vor terrasse, men havde imidlertid fået afslag" siger Erik Lassen Sørensen - "I stedet tilbød fonden et kontant tilskud til indkøb af IT-udstyr. Disse penge fik vi standsmæssigt overrakt på kajen lørdag den 20. august, hvor Tuborg/Carlsbergs hestevogn troppede op foran Mari-

neforeningen. Det blev et festligt indslag og noget af et tilbedsstykke".

DISTRIKT X MIDTJYLLAND

Bjarne Thorngrim Jensen
Øster Allé 5
8400 Ebeltøft
Tlf. 86 34 52 65
Århus, Randers, Grenaa, Ebeltøft, Viborg,
Horsens, Samsø, Skanderborg

ÅRHUS - Ifølge Benny Konrad, har Århus Marineforening store problemer med placering af Marinestuen og byens kommunalbestyrelse. Ved et arrangement hvor repræsentanter fra byrådet og Søværnets Operative Kommando var til stede - "Kunne vi naturligvis ikke lade være med at berøre vores næsten håbløse situation på lokaleområdet", skiver han og fortsætter - "Da vi nu er inde på vore problemer med vores vært Sømandshjemmet, må vi desværre konstatere, at et møde med Sømandshjemmets daglige leder Aage Christensen var meget negativt. Vi må se i øjnene, at vi hurtigst muligt skal finde et nyt lokale, og har derfor nedsat et lille udvalg, som har til opgave, enten at leje eller købe et sted hvor vi kan være. Desværre må vi også konstatere, at Århus Byråd - i en stor havneby som man bryster sig af - tilsyneladende ikke er interesseret i, at vi skal være med til at byde fremmede skibets besætninger velkommen til byen.

Nu er det så, at vi er lidt misundelige på de Marineforeninger vi har gæstet rundt om i landet, ikke mindst når de fortæller, hvad byrådene aktivt har støttet med. - (Århus Marineforening, Dan-

En fornøjet Esbjerg formand, Henning Baagø Svinth med de rare 25.000,00 kr. i favnen.

Medlemmer af Fano Marineforening tilbereder den lokale "bakskuld" til gæsterne fra Århus.

marks ældste marineforening hvis eksistens endnu ikke er opdaget af byrødderne.) Heldigvis har vi da haft nogle virkelige gode oplevelser, blandt andet da vi gæstede Hanstholm Marineforening i forbindelse med Landsskyttestævnet, tak til dem for en et par gode dage, og ikke mindst de hyggelige timer i jeres marinestue" lyder meldingen fra Benny Konrad.

Selv om afdelingen åbenbart har problemer til flere sider, er der dog gang i en række arrangementer. Disse omfatter venskabskydning i Randers, foredrag i Marinestuen af Ivan Johansen, Tunø, deltagelse i et havnemøde hvor havnekaptajn Knud E. Møller fortalte om de store havneudvidelser, samt bød på havnesejllads med både lods- og slæbebåd.

Der har også været tid til en tur til Fano Marineforening. 65 af afdelingens medlemmer

deltog og de fik en pragtfuld dag med skyfri himmel samt masser af den lokale fiskeriet "bakskuld".

I øvrigt venter der medlemmerne en stor aktivitetskalender hen over efteråret. Bestyrelsen forventer at mange medlemmer – som sædvanlig – deltager.

EBELTOFT – Med dykkerskibet Y 307 LÆSØ som stabilt omdrejningspunkt, var Ebeltoft Marineforening i dagene 19. til 21. august medarrangør af Ebeltoft Maritime Dage. Poul N. Jørgensen fortæller, at byens maritime foreninger har et fortrinligt samarbejde med kommunen om denne yderst turistvenlige event. Kommunen er vært for adoptionsskibet medens Ebeltoft Dykkerklub, Ro & Kajakklubben, Dykkergruppen Ebeltoft samt Ebeltoft Marineforening, forestår og koordinere de mange indslag.

Århusianerne er klar til skafning i Fano Marinestue.

Der er piger på kajen...

...og søfolk i vandet når Ebeltoft fejrer Maritime Dage.

Over de tre dage er der et broget udvalg af oplevelser for de mange besøgende. Blandt andet Funny Boat Stafet i havnen, Mavedans med Ebeltoft Mavedansforening i havneteltet, koncert af Ebeltoft Marineforenings efterhånden legendariske Slupkor samt modtagelse af Kong Neptun.

RANDERS – Det populære omsiggribende begreb "Beer-Call" var også omdrejningspunktet da Randers Marineforening i sommerperioden havde besøg af adoptionsskibet NIELS JUEL. Knud Erik Bülow beretter, at formanden Lars Gjøttermann overrakte barometer og skisbur monteret på plade til årets besætningsmedlem – kåret af hele den menige besætning på NIELS JUEL. Denne begivenhed og gaven er igangsat og doneret af Randers Marineforening og Randers Skipperlaug.

Der kippes med flaget for Erling Johansen 75 år den 17. oktober og Werner Maagård 70 år den 2. november.

GRENAA – Grenaa Marineforening havde den 20. august rifterne fremme i Grenaa Skyttecenter til den årlige fregatskydning. Ifølge Gert Engelbrechtsen måtte der i alt 344 skud til, inden den gens-tridige fregat gik til bunds. Resultatet af anstrengelserne

blev, at fregatkaptajnen det næste års tid lyder navnet Bent Pedersen.

Ved den efterfølgende spising i marinestuen blev følgende hædret for god skydning: Store Bram: Finn Jensen/Eget skud. Fore Bram: Per Schultz/Gert Engelbrechtsen. Berginen: Christian Sørensen/Eget skud. Store Mær: Benny Sørensen/Gert Engelbrechtsen. Fore Mær: John Rasmussen/Jans Alring. Blænd Sejl: Jens Alring/Eget skud. Mesan: Jørgen Pedersen/Eget skud. Storsejl: Peter Rasmussen/Eget Skud. Fok: Jørgen Kael/Eget skud. Krudtkammer: Bent Pedersen/Eget skud.

Første skyttepræmien gik til Bent Pedersen anden skyttepræmie til Jens Alring.

DISTRIKT XI NORDVESTJYLLAND

Jan V. Gravesen
Posthusvej 34
Balling,
7860 Spøttrup
Tlf 97564042
Skive, Lermvig, Ringkøbing/Hvide Sande,
Hanstholm/Thisted, Glyngøre, Morsø,
Thyborøn

MORSØ – Et af afdelingens medlemmer, Hans Peter Kokholm har over de sidste fire år udsejlet flere nautiske mil – i lystfartøj forstås – end det bliver de fleste forundt i et langt

lystsejlerliv. I alt 48.500 af slagsen er det blevet til, siden han forlod de kendte strande, og begav sig ud på sit livs oplevelse som jordomsejler.

Hans Peter Kokholm har to gange efterladt lystfartøjet S/Y "Joy" under fjerne himmelstrøg og begivet sig hjem til fru Birthes kødgryder for at samle nye kræfter til den fortsatte færd. I Under Dannebrog nr. 6/2004 har Hans Peter Kokholm fortalt om sin tid i Handelsflåden og Søværnet samt om først del af jordomsejlingen. Redaktionen glæder sig til i en af de nærmeste udgaver at lade Hans Peter Kokholm afslutte beretningen om jordomsejlingen 2001 - 2005.

Ankomsten til Nykøbing Mors var programsat til lørdag den 6. august kl. 14:00. Med få minutters forsinkelse holdt planlægningen stik, og S/Y "Joy" kunne omkranset af flere lystbåde gøre klar til havnemanøvre i hjemhavnen.

"Ankomsten til kajen var en fantastisk oplevelse" siger Hans Peter Kokholm - "Min kone Birthe samt nogle af vore børn stod sammen med 350 til 400 mennesker og tog imod os. En dejlig dag men selvfølgelig også en lidt vemodig dag da drømmen nu er ved at være tilendebragt".

Blandt velkomstkomiteen var medlemmer af Morsø Marineforening samt landsbestyrelsesmedlem for distrikt 11 Jan V. Gravesen.

Ifølge det oplyste, begiver Hans Peter Kokholm - denne gang med frue - sig ud på næste jordomsejling om et par år. I mellemtiden kan interesserede bestille jordomsejleren til foredragsaften med tekst og billeder. Dette sker blandt andet på Morsø Marineforening ulkeaften tirsdag den 22. november.

RINGKØBING/HVIDE SANDE

- Ud over ny fregatkaptajn udløste fregatskydningen i den vestjyske afdeling også et 50 års tegn. Under fregatpisningen på den lokale kineserrestaurant modtog Ejnar Nielsen sit 50 års bjælke, medens Poul Wittendorf blev udnævnt til fregatkaptajn på skud af Per B. Sørensen.

Ellers er det besøget den 8. til 10. juli af Søværnets to øvelsesskibe THYRA og SVANEN der har fyldt meget i afdelingens logbog. "Det var en

Medlemmerne fra Ringkøbing/Hvide Sande Marineforening hygger sig ombord på THYRA.

rasende god fornøjelse at stå med bestyrelse og flag - alle nypudsede - på Hvide Sandes nye honnørkaj og se de to smukke fartøjer komme ind i havnen afgivende kanonsalut og med besætning på linje på fordækket" siger Hans Andersen - "Efter forbilledlig "lægge til kaj" var der modtagelse på kaj og skib. Alt i strålende solskin og hundrede af turister som tilskuere. Det var sgu da godt, at det var Søværnet, man blev taget til i sin tid" slutter han.

Ellers stod arrangementet på besøg og spisning i Marinestuen. Med en hovedmenu bestående af alle former for fisk med øl og dram blev det ud på de små timer, inden sidste gæst kunne lukke og slukke.

Rådhuset lagde også rum til et besøg med morgenkaffe og orientering om kommunen af borgmester Ivar Enevoldsen og kommunaldirektør Thorleif Jensen.

Besøget sluttede med åbent hus på skibene samt efterfølgende havsejlads for indbudte gæster. Her fyldte Marineforeningens medlemmer godt op.

HANSTHOLM/THISTED -

Fregatskydningen medio juni havde 30 skytter på listen. Efter en hård og ubarmhjertelig

dyst over fire timer, kunne afdelingen udnævne Kurt Østergaard Pedersen til fregatkaptajn 2005. Dameskydningen blev vundet af Jonna Christiansen.

Hanstholm/Thisted's formand Harry Josefsen har i flere år optrådt som guide på Dokumentationscentret omkring de to store Hanstholm kanoner fra 2. Verdenskrig. Flere og flere af Marineforeningens lokalafdelinger lægger sommerudflugten forbi dette spændende sted. Hen over au-

Hanstholm/Thisted nye fregatkaptajn Kurt Østergaard Pedersen og vinder af dameserien, Jonna Christiansen omgivet af glade medskytter.

gust måned i år har både Ska-gen, Lemvig og Skive Marineforeninger besøgt centret - alle med efterfølgende frokost i Marinestuen. "Det er hyggeligt når vi får besøg af kammeraterne rundt omkring" siger Erik Wadmann", - "Og med den nye pigeklub kaldet "Klitorserne" som medhjælpere kan vi klare ganske meget".

GLYNGØRE - "I Glyngøre havde de vise fædre for længst planlagt grillaften til den 19. august. Hvorledes de havde forudset, at vejret ville blive perfekt, kan der kun gisnes om" skriver Jens Th. Carlsen.

Arrangementet blev en succes. De medbragte kødpakker varierede fra grillpølser til de dyreste stykker fra udsøgt kødkvæg, forlyder det fra den nordsallingske havneby. På baggrund af den umiddelbare succes er det planlagt et gentage arrangementet næste år.

Jens - Glyngøre Marineforenings direkte kanal til landets ypperste fiskekvaliteter, tager sig en slapper medens der grilles.

DISTRIKT XII NORDJYLLAND

Overlærer Carl Frede Haugaard
Danmarksvej 24A 1. sal nr. 1
9900 Frederikshavn
Tlf. 9843 1929
Frederikshavn, Aalborg, Nibe, Skagen,
Hals, Hjørring, Hadsund, Hirtshals, Hobro

AALBORG - I forbindelse med 4. maj festlighederne i Rebild Bakker, aflagde USS NICHOLAS fra US Navy besøg i Aalborg Havn. En gruppe fra besætningen besøgte Marinemuseet med efterfølgende forfriskning i Marinestuen.

Per Jacobsen fortæller også, at flagspillet er blevet gjort i stand og at to af træerne foran Marinestuen er blevet omdannet til træskulpturer. "Den ene figur forestiller en skægget Marinesoldat fra slutningen af 1800-tallet og den anden

søhelten Tordenskiold" skriver Per Jacobsen. Det renoverede flagspil og de to skulpturer blev midt i august - under medvirken af Aalborg Kanonlaug - indviet ved et vellykket "Beer Call".

Lige om hjørnet er der ulkeaften den 6. oktober, andespil den 3. november og julefrokost den 4. december. Under ulkeaften er der uddelelse af Konsul Stühr's Mindebæger.

SKAGEN - Med 296 medlemmer er Skagen Marineforening blandt de største lokalafdelinger. Det store medlemstal er måske en følge af det store aktivitetsniveau, der foregår i landets nordligste købstad.

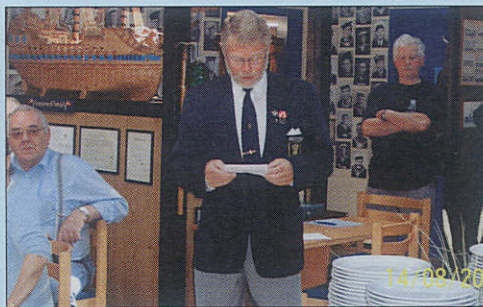
Selv i sommerperioden - hvor de fleste afdelinger holder sommerlukket - er der fuld fart på. Siden juni 1984 har Skagen Marineforening afholdt sommerauktion. Baggrunden var en slunken pengekasse på grund af manglende deltagelse i afdelingens arrangementer. Så noget måtte gøres - og det blev auktion.

Medlemmerne blev bedt om at gå hjem og rydde op i gemmerne og aflevere sagerne til Marineforeningen - succesen var hjemme. Gennem tiden har auktionen udviklet sig, så der i år var ca. 300 besøgende der kunne byde på 154 effekter. Ifølge Jan Siger Hansen er det ikke kun medlemmerne der skal ha' alle roser - "Ved middagstid var der pause. I pausen kunne der købes håndmader tilvirket af støtteforeningen "Havfruerne". Håndmadderne blev revet væk, så det er allerede nu besluttet, at "Havfruerne" også næste år skal stå for dette indslag".

Der har også været afholdt 25 års jubilæum for Marinestuen. Med 125 gæster til stegte ål blev dette arrangement også en succes. Landsbestyrelsesmedlem for distrikt 12, Carl Frede Haugaard deltog og overrakte distriktets gave - en check svarende til én krone pr. medlem i distriktet.

De oplyses, at de to spisearrangementer - Mortens aften den 11. november og Julefesten den 9. december - bliver med musik og dans.

Afdelingen kipper med flaget for Kaj A. Jensen 60 år den 11. september, Jørgen Ottesen 65 år den 4. oktober,

Landsbestyrelsesmedlem for distrikt 12, Carl Frede Haugaard taler ved Skagen Marineforenings 25 års marine- stuejubilæum.

Skagen Marineforening holder gang i sommerauktionen.

Mogens Poul Jeppesen 60 år ligeledes den 4. oktober samt Ove Støtt 70 år den 16. november.

FREDERIKSHAVN - En succes - så klart udtrykker Bangsbo Fort Museets daglige leder, Kenneth Kristensen, Frederikshavn Marineforenings flittige landsbestyrelsesmedlem Carl Frede Haugaard og landssekretær Søren Konradsen's initiativ til at få Marineforeningens Rejseudstilling opstillet på museet.

Gennem seks uger kunne de besøgende stifte bekendtskab med organisationens baggrund og sætte sig ind i fordelene ved et medlemskab af Danmarks Marineforening. "I de seks uger udstillingen var opsat 75 meter over Kattegat, fik Frederikshavn Marineforening tilbagemelding om, at mellem 50 og 100 personer hver dag havde taget udstillingen i øjesyn, i det lokale der var stillet til rådighed" - oplyser Carl Frede Haugaard.

Derfor måtte samme Carl Frede Haugaard hver uge bestige det 75 meter høje udsigtspunkt for at fylde op med

Under Dannebrog og hvervebrochurer.

Carl Frede Haugaard havde efterfølgende lavet en yderligere udstillingsaftale med kommandørkaptajn Steen Pedersen, Stationschef Flådestation Frederikshavn. På Flådestationen var målgruppen Søværnets Stampersonel.

Ellers har sommeren budt på to-delt stiftelsesfest (morgenmønstring samt frokost), grill på terrassen og Valdemarsdag med flag.

Efteråret byder så på 10 års jubilæumsfest for erhvervelse af Marinehuset, fregatskydning, filmaften med skafning og meget mere. Et righoldigt program bestyrelsen håber, tilgodeser de mange medlemmers interesse.

HADSUND - "Efter generalforsamlingen i februar med den traditionelle skafning på gule ærter, blev forårets tyngdepunkt - endnu engang - fejringen af Dronningens fødselsdag med indtagelse af flådens rompunch og historisk indslag. Mange medlemmer var mødt op, og der er jo virkelig krudt og kugler i

punchen, så stemningen var i top, og Hendes Majestæt blev fejret på behørig vis", skriver Svend Hill-Madsen.

"Som det har fremgået af tidligere indslag fra Hadsund, er afdelingens aktiviteter stærkt bundet af traditioner. Det var derfor med et vist vemod, at vi på 60 års dagen for befrielsen en sidste gang mødtes ved plejehjemmet Bernadottetgården for at mindes de faldne i frihedskampen ved at nedlægge krans ved mosaikken på østgavlen. Endnu engang mødte vi et pænt antal medlemmer fra marineforeningen, en deling fra hjemmevernet og nogle gamle gardere for at marchere med flag og faner til mosaikken og med sang, tale og stilhed at vise vores taknemmelighed overfor dem, som ved deres indsats bevirkede, at vi i dag ikke behøver at skamme os over at være danskere. Nu er der kun nogle ganske få veteraner tilbage på hjemmet, og dette er da også nu overgået til kommunal status. En tradition lever ikke mere."

I slutningen af maj - op til sommerlukningen - holdt afdelingen en fornøjelig skyde- og spilledag i marinestuen. Sommerudflugten - med damerne - gik til Søværnets Operative Kommando med efterfølgende frokost i Århus Marineforening og afsluttende besøg på vikingeutstillingen på Moesgård Museum. "Men ikke alt er fornøjelse. Mere arbejdsomme medlemmer har først på sommeren isoleret marinestuens loft og installeret effektiv udsugning. Flere af vores damer havde den sidste tid truet med at udeblive fra arrangementerne på grund af den tætte tobakssos. Og nok er marinestuen et maskulint fristed, men vi vil alligevel ikke boycottes af pigerne. Så nu er der frisk luft igen i stuen til efterårets møder" slutter Svend Hill-Madsen.

HOBRO - Hobro Marineforenings formand, Henning Melin oplyser, at afdelingen har kørt med relativt lavt profil hen over sommeren, - "Vi samler kræfterne til afdelingens 80 års jubilæum den 18. november" oplyser han. "På dagen bliver der et åbent hus arrangement i Marinestuen fra kl. 13:00 til 17:00 med lidt godt til maven og ganen. Det

vil glæde os af få besøg fra andre afdelinger”.

Det er lykkedes at få byens adoptionsskib patruljefartøjet P 552 HAVKATTEN på besøg i jubilæumsdagene. HAVKATTEN holder ”åbent skib” for Marineforeningens medlemmer fredag den 18. november eftermiddag.

DISTRIKT XIII GRØNLAND

Allan Idd Jensen
Træffes på mobiltelefon 20 45 30 82
Godthåb, Egedesminde

”Opskrifter og anekdoter fra Marineforeningen”

Nedenstående opfordring er allerede - i en mere uddybende form - tilsendt lokalafdelingernes bestyrelser. Men vi er også interesseret i at få tip og historier fra Under Dannebrog's øvrige læsere.

Under Dannebrog er i samarbejde med Tinghallen A/S Kongres- & Musikhus samt Forlaget Europe Media/Par No 1 a|s i gang med at tilrettelægge og producere en 76 sideres opskrifts og anekdote bog.

Bogens redaktionelle plot er opskrifter og anekdoter/historier, fra de af Danmarks Marineforenings 79 afdelinger der vil deltage. Der suppleres med re-

levant ”kabyssnak” fra personer, der på en eller anden facon har været forbi - eller stadig er i det maritime miljø.

DEADLINE:

Er det muligt, vil vi gerne modtage opskrift og historier senest ultimo oktober 2005. Materialet skal sendes til: Under Dannebrog Par No 1 a|s Vesterbrogade 8, Postboks 140, 8800 Viborg e-mail: lm@pn1.dk eller redaktion.ud@marineforeningen.dk Yderligere oplysninger på telefon 86600488

Dansk Illustreret Skibsliste 2005

Skibslisten indeholder nu flere nye features samt mange nye opdaterede fotos.

Bestil nu på:
www.soefart.dk

Kr. 375,-
incl. moms og
forsendelse/indland

Seapress ApS

Tlf.: 86 25 89 00 Fax: 86 25 89 99

Mail: michael@soefart.dk

www.soefart.dk

KABYSSEN

Kylling sauté Marengo

Inden den fede julemad trænger sig på, anbefaler Under Dannebrog's madskribent, Tommy S. Pedersen denne kyllingeret.

Til otte personer:

To kyllinger á 700-900 gram. Lidt olie, 60 g. hakket løg, lidt mel, 1 dl. hvidvin, ét fed hvidløg, 1. dåse tomatpuré, ca. 6 dl. sky, 200 g. små champignons, lidt smør og groft hakket persille.

Kyllingerne parteres hver i otte stykker, brunes i olie, krydres med salt og peber. Olien hældes fra, kyllingestykkerne drysses med lidt mel og afbages. I en gryde svitses det hakkede løg og nedkoges med hvidvin. Kyllingestykkerne, hvidløg, tomatpuré og sky tilsættes og braiseres under låg i ovn ved 185 grader. Kyllingestykkerne tages op, saucen sigtes og afskummes for fedt, smages til og kommes over kyllingerne sammen med smørristede champignon. Rette varmes igennem og drysses med groft hakket persille.

Hvide kartofler, løse ris, pasta eller flutes serveres til. Det anbefales at nyde en kold pilsnerøl eller let rødvin til denne velsmagende ret.

Lokalbryggeri med landsdækkende distribution

Med Jolly Cola som frontløber, er Bryggeriet Vestfyen blevet landskendt på få år.

Bryggeriet Vestfyen's første 100 leveår gik som et rent lokalt bryggeri. Ikke mange uden for Assens og omegn kendte til de gode øl og mineralvandsprodukter, bryggeriet allerede dengang fremstillede.

De seneste 15 - 20 år er der blevet ændret godt og grundigt på dette forhold. Men udviklingen af en række specialprodukter og en aggressiv markedsføring har Bryggeriet Vestfyen taget store markedsandele fra konkurrenterne.

Med produktionen af Jolly Cola som det eneste reelle alternativ til de amerikanske ejede colamærker Coca Cola og Pepsi samt udviklingen af nye ølsorter markedsført i serien Willemoes har bryggeriet efterhånden bidt sig fast som øl og vand leverandør til hele det danske rige.

Tre Willemoes varianter

Det gode øl i Willemoes-serien kan godt - selv om det er relativt stærk lukkusøl - nydes af folk med sarte ganer.

Ud over Willemoes Ale på 5,2% dækker serien også en Stout på 6,5% og Strong Lager på 8,0%. Mest interessant er nok Strong Lager. Det er en undergæret øl med lang lagringstid. Øllet er brygget af pilsner- münchen- og karamelmalt og afstemt med forskellige tyske humletyper. Det giver øllet den rigtige balance mellem maltssmag og bitterhed.

Vestfyen brygger videre på succesen med at fremstille nye ølvarianter i den populære Willemoes-serie. Øllet sælges i disse smukke specialfremstillede flasker.

Bøderegn i Hals

Otte ud af 28 skytter måtte til lommerne, da en vågen Kong Neptun afslørede sjusk ved Fregatskydningsparaden

HALS – Fregatskydningen i Hals er efterhånden en stor begivenhed for fastboende og turister i den østjyske havne- og færgeby.

Således også i år, hvor Kong Neptun anduvede havnen for at tjekke, om alt var i orden i forbindelse med Fre-

gatskydningen den 23. juli. Ifølge oplysninger der er kommet redaktionen i hænde, indebar det – ud over bøder til otte skytter – ekstra soignering med efterfølgende havbad til Jan Dittmer. Redaktionen kilder oplyser også, at Kong Neptun (Asger Hyllen) generelt var stærkt utilfreds med undersætternes ynkelige forfatning og fremtoning.

Efter det kongelige besøg indledtes skydningen, der fik følgende resultater: Formast/Søren Skov, Storsejl/Poul A. Andersen, Roret/Bent

Nielsen, Galionsfigur/John Rævedal, Fortop/Allan Jensen, Mesan/Erik Nordentoft, Krudtkammer og årets fregatskytte/John Rævedal. Årets fregatkaptajn og næste års vært – til afløsning for Kjeld Jørgensen – blev Hans O. Andersen.

I præmieskydningen blev Michael Christiansen nr. 1 med 101 point, Finn Munk nr. 2 med 98 point og Ole Johnstad-Møller nr. 3 med 95 point.

Fregatskydning i København

Den omhyggelige rapportør fra København Marineforening skyttelav, havde til Under Dannebrog nr. 4/2005 fået navnet på den nye fregatkaptajn i den gale hals. Redaktionen iler med at rette: Fregatkaptajn i København 2005 hedder Per Noe Benzon.

Appel

KONGENS LYNGBY – Med mandagsskydningen godt i gang er der nu taget hul på skyttesæson 2005/06 i Kongens Lyngby. Men bestyrelsen vil dog appellere til, at yngre medlemmer også vil

tage mere aktivt del i skydningen. ”Det vil jo være rart, hvis vi ud over veteranholdet, også kan stille med et hold fritstående skytter til det kommende Landsskyttestævne marts 2006 i Næstved” lyder det fra Peder Møller Hansen.

Sæsonstart i Randers

RANDERS – Ole Poulsen oplyser, at afdelingen den 3. oktober starter træningskydningen. Sædvanen tro er det den første og tredje mandag i hver måned.

Sæson programmet følger senere. Bestyrelsen opfordrer til at medlemmerne stiller talrigt op.

LÆSERBREV

Vedrørende Sølvbjørne til gamle Grønnedalere

Af Erik I. Thomsen, næstformand Hals Marineforening

Som gammel Grønnedaler (1962 -65), var det med stor interesse jeg læste artiklen om Harry Josefsens sølvbjørne i juli/august nummeret af Undre Dannebrog. Jeg havde heller ikke kendskab til omtalte sølvbjørn. Dét, der var kendetegnet for os var – og så vidt jeg ved stadig er – en lille sølvbjørn, der kunne sættes på en halskæde, og som måtte bæres af alle. Samme halssmykke i guld måtte først anlægges når man var

blevet ”olde” og stod for hjemsendelse.

Årsagen til dette lille indlæg er at jeg er formand for 160 medlemmer af Grønnedalsforeningen af 1985, en forening hvis formål er at samle og styrke det kulturelle og sociale samvær mellem personer, der er eller har været tilmeldt folke-registret i Ivigtut Kommune, samt udbygge netværket mellem disse personer og kommunen.

Vi har netop afholdt den årlige sammenkomst og generalforsamling under et week-endophold i Ebeltoft og her

blev artiklen læst op og modtaget med stor interesse, så Harry Josefsen kan sikkert forvente en del henvendelser.

Medlemmerne af foreningen er for langt størstepartens vedkommende ”marinere” og mange er også medlem af Danmarks Marineforening. Medlemmerne spænder fra dem, der var med til at overtage basen efter amerikanerne i 1952 til i dag tjenstgørende, hvorved man således kan se, at sprøden i alder er meget stor.

Et stort antal (i år 70) møder op til den årlige gensyns-

fest, der altid er et festligt arrangement og hvor der udveksles mange historier om ” de go’e gamle dage ”. Den afholdes hvert år i august og skiftevis i Jylland og på Sjælland fra lørdag til søndag. Festen anvendes også som et PR fremstød for medlemskab af Marineforeningen.

Foreningen har en veludbygget hjemmeside, der kan findes på ” www.groennedalsforeningen.dk ”, hvor der kan læses mere. Er man interesseret i uddybende detaljer er man velkommen til at kontakte undertegnede på tlf. 98251875.

ASSENS

Paul Flemming Jørgensen

EBELTOFT

Gert Agger Madsen
Lars Bolvig

ESBJERG

John Madsen
Henning Rydahl Mejrup
Jan Christiansen
Egil Thomsen
Jeppe Andres Christensen
Wilner Rosenfeldt Olesen
Thomas Lilleøre
Anker Dissing
Kurt Meldhede
Poul Richart Sørensen
Hans-Erik Vork
Peder Barnekov Sørensen
Aksel Iversen
Lars Henning Poulsen
Karl Martin Lund Sørensen
Kurt Grinderslev
Henning Nielsen

FANØ

Leif Husted Christensen
Bent Larsen
Villy Nicolay Tanggaard
Jacobsen
Alex Grosse
Mogens Sønderby Christensen
Keld Mathias Andersen

FREDERICIA

Hans Jørgen Eriksen
Jørgen Wetling Petersen
Poul Lindberg Petersen
Hans Jørgen Lassen

FREDERIKSHAVN

Henrik Boye Larsen
Per Steffensen

FREDERIKSVÆRK

Hans Christian Lauridsen
Hans Friis Bruun

FAABORG

Hans - Peter Jensen

GRENÅ

Kai Sørensen
Gert Thomsen

HADSUND

Ole Holst Sørensen

HALS

Martin Hjelm Pedersen

HANSTHOLM

Preben Boysen Hammelev
Johnsen

HIRTSHALS

Arne Søndergaard
Brian Victor Clayton
Hans Arnold Kjellerup Jensen

HORSENS

Claus Munkholt Christensen
Anders Tirsvad Nielsen

HUNDESTED

John D. Petersen
Leon Christian Johan
Mathiasen
Bent Carl Christian Hansen

KALUNDBORG

Søren Thorup Christiansen
Jørgen Holm

KONGENS LYNGBY

Erik Gammelmark Paaske

KOLDING

Bent Preben Jensen

KORSØR

John H. Nielsen
Heine Jensen
Denty Konstantin Kruuse
Jakobsen

KØBENHAVN

Alfred Cortsen
Leif Gleerup
Jørgen Bode Bjerregaard

KØGE

Edle Sørensen

LEMVIG

Arne Vendelbo

MARSTAL

Hans Jørgen Simoni
David George Ulrich
Niels Solholm

MØEN

Per Ahlmann Rasmussen
Svend Erik Christensen
Ole Fredy Beenfeldt Andersen
Ole Riis-Larsen
Klaus Jensen
Preben Damsgaard
Michael Albeck
Keld Kroman

NYBORG

Jens Anton Stilbjerg Andersen
Leif Rask
Bent Koch Christiansen

NYKØBING FALSTER

Bent Hansen
Ole Nilsson

NYKØBING SJÆLLAND

Jens Lau Jensen
Ole Gamst
Flemming Dam
Torben Gobert Hansen

NÆSTVED

Lasse Mortensen
Michael Juul Rasmussen

ODENSE

Jørgen Jelstrup

SKAGEN

Ole Jørn Hansen
Hans Kruse Olsen
Jens - Erik Mogensen
Andreas Bindslev Jensen
John Kyk
Egil Vestergaard Andersen
Bjarne Mose
Erik Welle

SVENDBORG

Annelie Julie Joensen
Eirikur Joensen

SØNDERBORG

Jørgen Carlsen
Willy Jensen

ÆRØSKØBING

Karlo Kurt Hansen

AALBORG

Stig Winneche Nielsen

AARHUS

Erik Nicolaisen

Danmarks Marineforening har pr. 3. september 2005:
9.935 medlemmer

TEL & FAX: +45 33 12 82 53
POSTGIRO NR: 102-3071
DANSKE BANK: 3015-127201
E-MAIL: MWM@MWMORCH.DK

DK-1054 KØBENHAVN K
PEDER SKRAMS GADE 3
CVR. NR.: 89 69 70 18
WWW.ORDENSBAAEND.DK

KONGELIG HOFLEVERANDØR

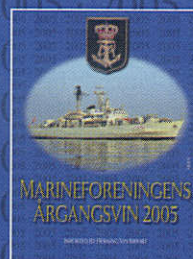
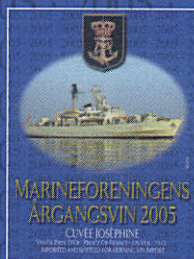
M. W. Mørch & Søn's Eftf. ApS.

LEVERANDØR TIL ORDENSKAPITLET
GRUNDLAGT 1830

DANSKE OG UDENLANDSKE ORDENSBÅND
MINIATUREORDNER OG MEDALJER
BÅNDSPÆNDER TIL UNIFORMER

Årets Marinevin 2005 - nu på lager

Yderligere information hos:

Thomas Gede · Aalborg Marineforening · Tlf.: 4051 0700
-eller direkte hos leverandøren: 9712 5760

Chefskifte hos Søværnets Operative Kommando

Paraden med Stabschefen ved Søværnets Operative Kommando, kommandør Palle Cortes, i front.

Forsvarschefen general Jesper Helsø gav 1. august 2005 kommandoen for Søværnets Operative Kommando til kontreadmiral Nils Christian Wang.

Søværnets nye støtteskib ABSALON dannede en smuk ramme for kommandoskiftet, hvor kontreadmiral Kurt Birger Jensen overdrog kommandoen til kontreadmiral Nils Christian Wang.

Nils Christian Wang indledte sin tiltrædelsestale med et tilbageblik til sin kommandohejsning på korvetten NIELS JUEL i 1997 og sagde blandt andet, - "Jeg samlede dengang besætningen på kajen til en parade, hvor jeg gjorde rede for mine målsætninger og prioriteringer under hovedoverskrifterne: Sikkerhed, professionalisme og velfærd. Nu står jeg så her i dag til en ny kommandohejsning. Der er sket meget med Forsvaret og med Søværnet siden da. De ceremonielle rammer er også udvidet en anelse i forhold til dengang, og jeg er bevidst om, at det er et betydeligt større ansvarsområde, jeg har overtaget i dag".

I talens afsluttende bemærkninger citerede Nils Christian Wang fra sin tjeneste som stabschef i NATOs Stående Atlanterhavsstyrke sin daværende amerikanske chef for følgende bemærkning: "Nils, hvis du nogensinde bliver admiral, så skal du huske på én ting: Det kan

Afgående chef SOK modtager Forsvarschefen general Jesper Helsø ombord på ABSALON

General Jesper Helsø, kontreadmiral Nils Christian Wang og kontreadmiran Kurt Birger Jensen gør honnør for kommandotegnet.

godt være, at du er gået sul-ten i seng for sidste gang, med det er også sidste gang, du har hørt hele sandheden". Denne risiko vil den nyudnævnte kontreadmiral minimere ved at have snæver kontakt til Søværnets myndigheder og ved at tilbringe så meget tid i skibene som muligt.

"Det har været et privilegium at være jeres chef"

Så klart og positivt sluttede afgående chef, kontreadmiral Kurt Birger Jensen sin tale ved paraden. Sætningen var tilegnet Søværnets personel. "Det personel som jeg har sat pris på at møde i forbindelse med mine mange besøg og det personel, hvis indsats jeg beundrer uanset om det drejer sig om den sejlene, flyvende eller landbaserede del af Søværnet og uanset om det drejer sig om opgaver i internationale operationer langt fra Danmark eller det drejer sig om de

mange myndighedsopgaver i det syddanske område eller i Nordatlanten ved Grønland eller Færøerne".

Den forholdsvis korte ceremoni blev overværet af repræsentanter fra Forsvarets tre Værn samt gæster fra Århus Kommune og en række forsvarsforeningen. Blandt andet Danmarks Marineforenings nye landsformand, kommandørkaptajn Jes Ole Løje Jensen, der dog deltog som chef for Søværnets Grundskole.

Data:

Kontreadmiral Nils Christian Wang
Født den 21. april 1958 i Svendborg

- Løjtnant 1981
- Premierløjtnant 1982
- Kaptajnløjtnant 1985
- Orlogskaptajn 1992
- Kommandørkaptajn 2000
- Kommandør 2002
- Kontreadmiral 2005

Afsender:
Glumsø PortoService ApS
Hjulgagervej 13
9490 Pandrup
Ændringer vedrørende abonnementet
ring venligst 33 15 28 86

[E]